

1919

ПРИВРЕДНА КОМОРА ВОЈВОДИНЕ

Привредна кретања у АП Војводини

јануар - новембар 2023. године

Нови Сад, јануар 2024. године

САДРЖАЈ:

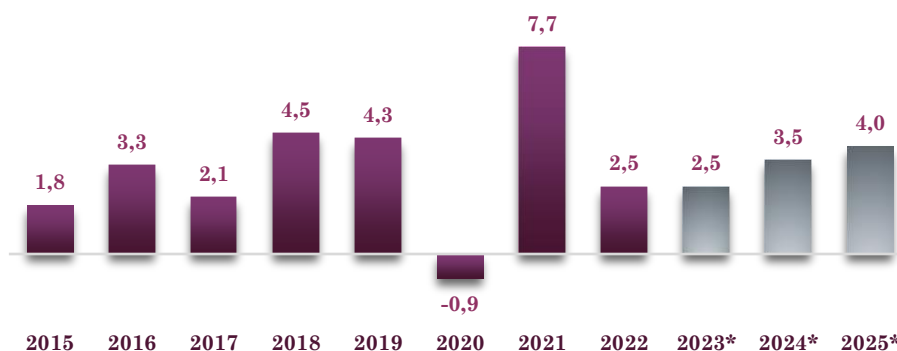
I. ОПШТИ ПРЕГЛЕД ПРИВРЕДНЕ АКТИВНОСТИ	1
II. КРЕТАЊЕ ЦЕНА И ИНФЛАЦИЈЕ.....	8
III. ПОЉОПРИВРЕДА	8
IV. ИНДУСТРИЈА	14
V. ГРАЂЕВИНАРСТВО	17
VI. ПРОМЕТ РОБЕ У ТРГОВИНИ НА МАЛО	21
VII. ТУРИЗАМ И УГОСТИТЕЉСТВО	21
VIII. СПОЉНОТРГОВИНСКА РОБНА РАЗМЕНА	25
VIII.1. Спољнотрговинска робна размена Републике Србије	25
VIII.2. Спољнотрговинска робна размена АП Војводине	29
Спољнотрговинска робна размена, по Класификацији делатности (КД 2010)	29
Спољнотрговинска робна размена по земљама	33
VIII.3. Аграрна спољнотрговинска робна размена.....	33
IX. ЗАПОСЛЕНОСТ	38
X. НЕЗАПОСЛЕНОСТ.....	41
XI. ЗАРАДЕ	44
ИЗВОРИ ПОДАТАКА.....	47

I. ОПШТИ ПРЕГЛЕД ПРИВРЕДНЕ АКТИВНОСТИ

Упркос вишегодишњој слојевитој кризи и изложености шоковима из међународног окружења, **Србија је успела да сачува стабилност своје економије и поверење потрошача и инвеститора**, о чему сведочи **кумулативни реални раст бруто домаћег производа (БДП) у периоду 2020-2023. од око 12%**, рекордни приливи страних директних инвестиција (СДИ), наставак раста запослености и зарада у приватном сектору, као и највиши ниво девизних резерви. Крај 2023. године обележила је **преполовљена инфлација, скуп кредити и раст привреде**. У 2024. годину Србија је ушла са **повећањем плата у јавном сектору, пензија и минималне зараде**, али и најавама да се **очекују нова улагања**.

БДП Републике Србије, годишње стопе реалног раста (%)

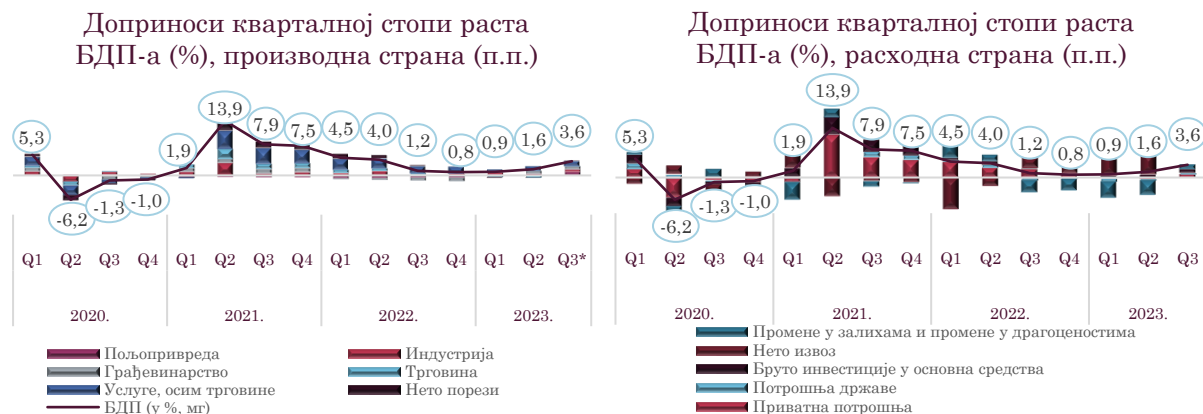
*процена НБС

Привреда Србије, мерена реалном стопом раста БДП-а, остварила је **раст активности од 0,9% у првом кварталу и 1,6% у другом кварталу 2023. године**, да би у **трећем кварталу** динамика привредног раста додатно убрзала остваривши **раст БДП-а од 3,6% мг.**, што се може окарактерисати као врло добар економски резултат, имајући у виду све економске и геополитичке изазове у 2023. години.

Привредном расту Србије у трећем кварталу 2023. године највише је допринео **услужни сектор, осим трговине**. Значајан допринос је потекао и од **пољопривреде**, услед доброг рода житарица и индустријског биља (подаци о приносима најважнијих култура указују да је пољопривредна сезона 2023. била изнадпросечна), затим од **грађевинарства**, услед убрзања реализације инфраструктурних пројеката, као и **индустрије**, услед наставка веће производње у електро-енергетском сектору, али и повратка прерађивачке индустрије на позитивну путању раста.

Посматрано с расходне стране, раст БДП-а Србије је у трећем кварталу 2023. године био вођен **растом инвестиција, и то приватних**. Успоравање инфлације одразило се на раст реалног дохотка становништва, тако да је у трећем кварталу, након негативних стопа у првој половини године, забележен и **раст личне потрошње**. Позитиван допринос БДП-у је дала и **државна потрошња**. Сезонски ефекти и добар принос кукуруза и индустријског биља определили су **позитиван допринос залиха** расту БДП-а у трећем кварталу 2023. године.

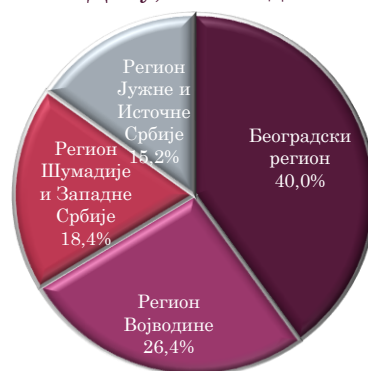
У четвртном кварталу 2023. године, према очекивањима НБС, раст БДП-а ће убрзати на **око 3,8% мг.**, што би требало да резултира реалним **растом на нивоу године од 2,5% мг.**

Са смањењем глобалних инфлаторних притисака, опоравком зоне евра, а тиме и екстерне тражње, као и услед очекиваног убрзања реализације планираних инвестиционих пројеката у области саобраћајне, енергетске и комуналне инфраструктуре, у **2024. години се очекује убрзање раста БДП-а Србије на ниво 3,0-4,0%**, а затим повратак на претпандемијску путању раста од око 4,0% годишње.

Када је реч о **регионалној расподели БДП-а** (према последњим подацима РЗС-а који се односе на 2022. годину), Београдски регион заузима водеће место (учешће 40,0% у националном БДП), следи **Регион Војводине** (где настаје **26,4% националног БДП-а**), а потом Регион Шумадије и Западне Србије (18,4%) и Регион Јужне и Источне Србије (15,2%). **Војводина је међугодишње повећала учешће у БДП-у Републике Србије (са 25,8% у 2021. на 26,4% у 2022. години).** БДП по глави становника је највиши у Београдском региону (1,7 млн динара), следи **Регион Војводине са 1,1 млн динара по глави становника**, док је најнижи БДП по глави становника у Региону Шумадије и Западне Србије (716 хиљ. динара).

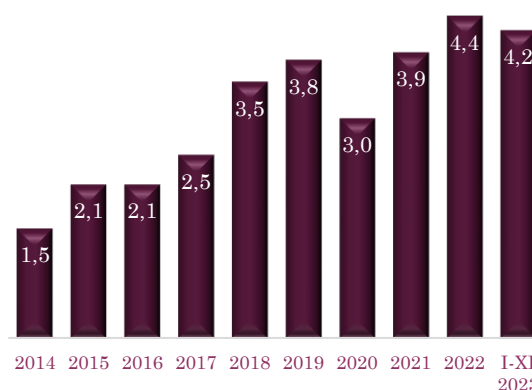
Учешће региона у националном БДП-у, 2022. године

Макроекономска и финансијска стабилност уз структурне реформе створиле су повољан амбијент за СДИ у Србији које су секторски и географски диверзификоване и доприносе расту запослености и извозном потенцијалу земље. **Почев од 2007. године, Србија је привукла преко 42 млрд евра СДИ.** Захваљујући захтевним економским реформама које је спровела у претходном периоду, Србија се позиционирала као **једна од најзначајнијих инвестиционих дестинација Централне и Источне Европе.**

У првих једанаест месеци 2023. године, укупан прилив СДИ у Србију износио је **4,2 млрд евра**, што представља виши ниво у односу на исти период 2022. године која је била рекордна када је реч о приливу СДИ.

СДИ у Републици Србији (млрд евра)

Посматрано по делатностима, **највише улагања је усмерено у прерађивачку индустрију** (металска индустрија, ауто, прехранбена, гума и пластика), следе инвестиције у грађевинарству, рударству и стручним, научним, иновационим и техничким делатностима.

Војводина је у последњих двадесет година (2003 – 2023) привукла СДИ у вредности од око 11,6 млрд евра. Укупно 645 компанија је инвестирало у Војводину, од чега тренутно активно послују 473 компаније у којима је ангажовано око 105 хиљада запослених. Највеће инвестиције у Војводини забележиле су **Немачка** (1,9 млрд евра), **САД** (1,3 млрд евра) и **Италија** (1,0 млрд евра). СДИ у Војводини су, према висини инвестиције, у највећој мери усмерене у **агробизнис** (28%), **аутомобилску индустрију** (13%) и **финансијски сектор - банке** (12%).

Међугодишња инфлација у Републици Србији је наставила да успорава (успоравање започето од априла месеца) и у новембру 2023. је износила 8,0%. Слично као и претходних месеци, **смањењу инфлације** је у највећој мери допринео наставак **успоравања раста цена хране, као и цена производа и услуга у оквиру базне инфлације.** На нивоу Војводине међугодишња инфлација је у новембру 2023. године износила 8,2%. На месечном нивоу, цене у Србији су у новембру у односу на октобар порасле за 0,5%, а у Војводини за 0,4%.

Просечна међугодишња инфлација у Србији је у периоду јануар - новембар 2023. године износила 12,9%, док је на нивоу Војводине просечан међугодишњи раст цена у истом периоду износио 13,3%.

Према најновијим подацима РЗС-а, **међугодишња инфлација у Србији је у децембру 2023. године наставила да пада и износила је 7,6%.** Према пројекцији НБС, **наставак смањења међугодишње инфлације** очекује се и у наредном периоду - инфлација би у **границе циља** требало да се врати **средином 2024. године**, а таквом њеном кретању допринеће ефекти заопштравања монетарних услова, успоравање увозне инфлације, као и даљи пад инфлационих очекивања.

Што се тиче **пољопривредне производње**, временски услови су током новембра, уз честе прекиде због падавина, омогућавали обављање већине предвиђених пољопривредних радова: завршетак сетве пшенице, берба позних купусњача и зимског воћа, вађење коренастог поврћа, обрада и ђубрење земљишта, почетак зимског прскања и резивање воћака и винове лозе, попуна празних места у воћњацима и виноградима.

Према прелиминарној процени РЗС-а, пољопривредна производња Србије остварила је у 2023. години међугодишњи раст физичког обима од 9,0%. У Војводини је, према подацима Института за примену науке у пољопривреди, до краја новембра засејано укупно 388.591 ha, односно 95,6% од планираних површина за јесењу сетву. У јесењој сетви 2023. у Војводини су засејане површине мање од прошлогодишњих за 65.877 ha, односно за 14,5%.

Цене свих примарних пољопривредних производа током новембра, после дугог негативног, бележе позитиван ценовни тренд. **Цена (пондер) пшенице** у новембру 2023. од 20,4 дин/kg је за 44,2% мања од оне у истом месецу 2022. године, када је износила 36,5 дин/kg. **Цена (пондер) кукуруза** је у новембру износила 16,4 дин/kg без ПДВ-а, док се у истом месецу 2022. прометовао по цени од 34,0 дин/kg без ПДВ-а, што је међугодишњи пад од 51,9%. У односу на октобар, кукурузу је у новембру цена порасла за 7,0%. **Цена (пондер) соје** је у новембру била 51,2 дин/kg без ПДВ-а, што је

за 14,6% више у односу на октобарску цену, али чак за 27,8% мање у односу на цену из новембра 2022. године (70,92 дин/kg, без ПДВ-а).

Индустријска производња Републике Србије је у периоду **јануар - новембар 2023. године** забележила међугодишњи **раст од 2,6%**, вођен пре свега **растом у Енергетском сектору од 13,3% мг.**, а раст је остварен и у сектору Прерађивачка индустрија (0,5% мг.) и сектору Рударство (1,4% мг.). Ипак, од почетка године динамика производње у сва три сектора индустријске производње Србије је у стагнацији или близу ње. **На нивоу АП Војводине, индустријска производња је у првих једанаест месеци 2023. године**, у односу на исти период 2022. године, забележила **повећање од 3,3%.** Раст је забележен у сектору **Прерађивачка индустрија**, од 2,5% мг., и у сектору **Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација**, од 33,5% мг., док је у сектору **Рударство** забележен пад обима производње од 1,7% мг.

Према *Макроекономским анализама и трендовима (МАТ)* Економског института у Београду и Привредне коморе Србије, уколико изостане убрзање прерађивачке индустрије од јануара 2024. године, могу се очекивати знатно скромније међугодишње стопе раста укупне индустрије у наредном периоду. **Дугорочно оживљавање прерађивачке индустрије Србије у околностима изразитог привредног успоравања еврозоне мало је вероватно.** Позитиван преокрет тренда у Србији је могућ у другој половини 2024. године, уколико би се покренула **масовнија производња најављеног модела Фиат Панда у Крагујевцу** (који ће бити представљен 2024. године, а производиће се у фабрикама у Србији, Мароку и Бразилу, и биће представљен глобалном тржишту). Наиме, све у вези са прерађивачком индустријом се и даље своди на екстерна ограничења, и то негативне ефекте успоравања светске и европске привреде, пре свега, на рат у Украјини и санкције Русији, повећану неизвесност услед изражених геополитичких тензија, као и заоштрене глобалне финансијске услове због високе инфлације.

Сектор **грађевинарства** у Републици Србији је у првих девет месеци 2023. године забележио већу активност међугодишње посматрано. **Укупна грађевинска активност извођача из Републике Србије** (и у Србији и у иностранству) **је у периоду јануар - септембар 2023. године**, посматрана преко индикатора укупна вредност изведених радова, забележила **раст од 10,6% мг.** у сталним ценама. Грађевинска активност **само на територији Србије је повећана за 11,6% мг.**, а као последица раста производње грађевинског материјала, приватних инвестиција, улагања у инфраструктурне пројекте, а делом и због ниже базе у 2022. години, док је с друге стране, вредност радова извођача из Републике Србије изведених у **иностранству смањена за 19,6% мг.** у сталним ценама.

У Војводини је у периоду јануар - септембар 2023. године **вредност изведених грађевинских радова**, у сталним ценама, **повећана за 37,0%** у односу на исти период 2022. године - вредност изведених грађевинских радова **на зградама је смањена за 17,5%**, док је **на осталим грађевинама приметно повећање** грађевинске активности **за чак 71,1% мг.** (чему су допринели радови на модернизацији **пруге Стара Пазова - Нови Сад, изградњи аутопута Рума - Шабац** и изградњи **Фрушкогорског коридора**). У Војводини су у првих једанаест месеци 2023. године издате **11.232 грађевинске дозволе** (у Србији укупно 28.706), што је **за 8,5% више** него у истом периоду 2022. године. Према издатим дозволама у посматраном периоду, у Војводини је **пријављена изградња 9.413 станова** (за 17,9% мање у односу на исти период 2022), **просечне површине 75,1 m²** по стану.

Промет робе у трговини на мало у Републици Србији, у периоду јануар - новембар 2023. године, **реално је смањен за 2,8% међугодишње**, док **на нивоу АП Војводине смањење промета износи 1,6% мг.**

Туристичке дестинације Републике Србије је у периоду јануар - новембар 2023. године **посетило око 3,9 милиона туриста**, што је **за 8% више** него у истом периоду 2022. године, уз **раст броја регистрованих ноћења од 1%** (регистровано је 11,6 милиона ноћења). **Војводину је у истом периоду посетило око 656 хиљада туриста** (17% од укупних долазака у Србију), што је **за 2,5% више** него у истом периоду 2022. године, док је регистровано **1,8 милиона ноћења туриста**, што је **за 0,4% више** међугодишње. У Војводини је **најпосећенији био Град Нови Сад**, где је забележено око 216 хиљада долазака туриста, што је **за 8% више** у односу на исти период 2022. године. Већину посетилаца чинили су страни туристи (66%).

Према последњим расположивим подацима, **девизни прилив од туризма у Србији остварен у периоду јануар - октобар 2023. године износио је 2,1 млрд евра и већи је за 4% у односу на девизни прилив остварен у истом периоду 2022. године.**

Укупна спољнотрговинска робна размена Републике Србије је у периоду јануар - новембар 2023. године износила **60,0 млрд евра**, што је **за 1,6% мање** од размене забележене у истом периоду 2022. године. **Робни извоз је износио 26,4 млрд евра** (раст од 4,5% мг.), док је **увоз износио 33,6 млрд евра** (пад од 5,8% мг.). Србија је у првих једанаест месеци 2023. године забележила **дефицит у робној размени са иностранством** у износу од **7,2 млрд евра**, који је за 3,2 млрд евра мањи од дефицита забележеног у истом периоду 2022. године. **Најзначајнији спољнотрговински партнер Србије је Немачка** (15% укупног извоза пласирано је у Немачку, односно 13% укупног републичког увоза потекло је из Немачке у периоду јануар - новембар 2023. године).

Војводина је у периоду јануар - новембар 2023. године остварила спољнотрговинску робну размену у укупном износу од 19,9 млрд евра (што чини 33% укупне размене Републике Србије у истом периоду), и **за 2,9% је мања** у односу на робну размену остварену у истом периоду 2022. године. **Извоз је остварен у вредности од 8,8 млрд евра (раст од 3,2% мг.)**, док је **увоз износио 11,1 млрд евра (пад од 7,3% мг.)**. Војводина је у првих једанаест месеци 2023. године забележила **дефицит у робној размени са иностранством у вредности од 2,3 млрд евра** (за 1,2 млрд евра мањи мг.). **Главна дестинација војвођанског извоза у посматраном периоду је Немачка (21%), а највећи увоз забележен је из Немачке (15%) и Руске Федерације (11%).**

Сви показатељи са **тржишта рада у Србији** указују на наставак тренда позитивних кретања, који се одражавао пре свега кроз раст запослености. **Укупан број запослених у Републици Србији**, према подацима за трећи квартал 2023. године, износио је **2,4 милиона лица и повећан је за 2,2%** у односу на исти период 2022. године. Раст запослености је у потпуности опредељен повећањем броја запослених код правних лица и предузетника, док је број индивидуалних пољопривредника смањен. **Највеће међугодишње повећање броја запослених регистровано је у ИКТ сектору** (у септембру је регистровано за око 12 хиљада више запослених лица него у септембру 2022. године). **Број формално запослених у јавном сектору у Србији је међугодишње повећан за незнатних 0,2%, и то претежно у области образовања.**

На нивоу Војводине укупна запосленост износи 592 хиљаде лица (што чини 25,1% од укупно запослених у Србији) и за 2,5% је повећана у односу на исти период 2022. године. Посматрано по секторима делатности, у Војводини је највише запослених у сектору Прерађивачке индустрије (27%) и у Трговини на велико и мало (16%). Међугодишње, запосленост је у Војводини највише повећана такође у ИКТ сектору (за 10,3%), док је највише смањена у сектору пољопривреде (али за неznатних 1,4% мг.)

Стопа запослености у Републици Србији износи 50,7%, а у Војводини 49,6%, према Анкети о радној снази РЗС-а за трећи квартал 2023. године.,

Према евиденцији Националне службе за запошљавање (НСЗ), у Србији је на крају новембра 2023. године регистровано за **9,8% мање незапослених лица** у односу на новембар 2022. године, док је **на нивоу АП Војводине незапосленост мања за 9,2% мг.** Незапосленост је у новембру 2023. године међугодишње смањена у сваком округу АП Војводине појединачно посматрано, а **највеће смањење је забележено у Јужнобачком округу (-11,3% мг.).**

Стопа незапослености у Републици Србији износи 9,0%, а на нивоу Војводине 10,1%, према Анкети о радној снази РЗС-а за трећи квартал 2023. године.

Просечна бруто зарада у Републици Србији за период јануар - октобар 2023. године износи 116.868 динара, а просечна нето зарада 84.694 динара. Просечне бруто и нето зараде **номинално су порасле за 15,0%** у првих десет месеци 2023. године у односу на исти период 2022. године, што је неznатно брже у односу на просечну инфлацију у датом периоду (13,4%), **тако да је реални раст просечне зараде у Србији доста блажи и износи свега 1,4%.** Раст је и даље вођен бржим растом зарада у приватном сектору (16,1% мг.), него у јавном сектору (12,8% мг.). Посматрано по делатностима, **највишу просечну нето зараду у првих десет месеци 2023. године у Србији бележи Рачунарско програмирање, консултантске и с тим повезане делатности (259.848 динара), а најнижу Остале личне услужне делатности (просечно 46.520 динара у посматраном периоду).**

У Војводини просечна бруто зарада за првих десет месеци 2023. године износи 110.743 динара, а просечна нето зарада 80.113 динара. У поређењу са истим периодом 2022. године, **и просечна бруто и нето зарада у Војводини забележиле су номинални раст од 14,5%.** Највиша нето просечна зарада у периоду јануар - октобар 2023. године у Војводини је забележена у **Јужнобачком округу (89.225 динара), а најнижа у Западнобачком округу (69.560 динара).**

Почев од 1. јануара 2024. године наступила је **Одлука Владе Републике Србије о повећању минималне цене рада, са 230 динара по часу на 271 динар по часу,** донета у септембру 2023. године, чиме минимална нето зарада сада износи **око 47 хиљада динара,** што чини око 90% тренутне минималне потрошачке корпе.

* * *

Глобална економија је током 2023. године претрпела бројна искушења: инфлација, најрестриктивнија монетарна политика у деценији, ратови у Европи и на Блиском истоку, сукоб на релацији Пекинг - Вашингтон, криза некретнина у Кини, прекиди ланаца снабдевања и др. Упркос свему томе, потрошачи у САД-у су пркосили очекивањима, у Кини је забележен процват продаје електричних возила, фискални стимуланси у Индији обележили су поновни залет економије итд.

Инфлација се полако враћа у границе циљаних вредности: у децембру 2023. раст цена у САД-у био је 3,4% м.г., а у Еврозони 2,9% м.г. На последњем одржаном састанку у 2023. години, Америчка централна банка (ФЕД) је донела одлуку да се **каматне стопе у наредном периоду неће подизати, штавише – планира се постепено спуштање у 2024. години.** Рестриктивне мере централних банака у Европи дале су резултате и ММФ очекује даље смањење инфлације у 2024. години. Међутим, **базна инфлација и даље истрајава, и према ММФ-овим очекивањима, на ниво циља ће доћи тек током 2026. године. ММФ предвиђа глобални раст од 2,9% у 2023. години. До краја 2024. године, светска привреда ће, према најновијем извештају Светске банке, забележити најспорији раст БДП-а у претходних тридесет година.**

Неизвесност у погледу остварења пројекција привредног раста и инфлације у Србији и даље је изражена и далеко већа од уобичајене због природе и обима шокова на глобалном нивоу. Ризици се и даље у највећој мери односе на **факторе из међународног окружења**, а пре свега на **геополитичке односе** и изгледе за глобални привредни раст, као и њихов утицај на светске цене енергената и примарних производа, нарочито након избијања сукоба на Блиском истоку (избијање сукоба између Израела и палестинске милитантне групе Хамас је, поред сукоба у Украјини, повећало неизвесност на робним и финансијским тржиштима). Повећана је забринутост држава, инвеститора и потрошача у погледу снабдевања енергентима и поновног раста цена нафте, као и хране, **што би могло да подстакне нови круг инфлаторних притисака**, а тиме и даље заоштравање монетарних политика ради обуздавања раста инфлације. Према проценама НБС, чак и када би изостали директни ефекти на цене енергената у Србији, то би се одразило на раст увозне инфлације, а тиме и домаће инфлације.

Када је реч о **факторима из домаћег окружења**, ризици пројекције односе се на **висину прилива по основу СДИ**, на интензивирање кризе на КиМ, као и на **исход пољопривредне сезоне у наредној години, темпо улагања у инфраструктуру и сектор енергетике**, а делом и на **брзину опоравка производње угља**. Способност Србије да привуче **СДИ** би се у наредном периоду могла испоставити као већа од очекиване, што би допринело даљем расту зарада и запослености. У истом правцу би деловало и **убрзање темпа извођења грађевинских радова**, док је, у условима смиривања инфлаторних притисака и стабилизације цена материјала у грађевинарству, могуће убрзање реализације инфраструктурних пројеката које финансира држава, као и приватних инвестиција. Ризик пројекције представљају и **дешавања у сектору енергетике**, пре свега у области производње угља. Наиме, потребе за увозом угља, а вероватно и електричне енергије ако предстојећа зима буде оштрија, представљају ризике по привредни раст и инфлацију. Ипак, временске прилике су у досадашњем делу грејне сезоне повољне, тако да су изгледи за тај ризик мањи.

II. КРЕТАЊЕ ЦЕНА И ИНФЛАЦИЈЕ

Међугодишња инфлација у Републици Србији је наставила да успорава (успоравање започето од априла месеца) и у **новембру 2023. је износила 8,0%**. Слично као и претходних месеци, **смањењу инфлације** је у највећој мери допринео наставак **успоравања раста цена хране, као и цена производа и услуга у оквиру базне инфлације** (индекс потрошачких цена по искључењу хране, енергије, алкохола и цигарета).

Међугодишње посматрано, **раст цена хране** се, након две године, у новембру 2023. спустио на једноцифрени ниво и износио је 9,3%, док је **раст цена енергената** био нешто нижи од укупне инфлације и износио је 7,7%.

Инфлација у Србији мерена индексима потрошачких цена (%)

Посматрано по производима и услугама личне потрошње, **највећи позитиван допринос међугодишњој стопи новембарске инфлације од 8,0%** потекао је, превасходно, **од цене електричне енергије за домаћинства (1,2 п.п.)**, затим од **цена меса и поврћа (по 0,7 п.п.)**, као и **цене хлеба и житарица (0,4 п.п.)**.

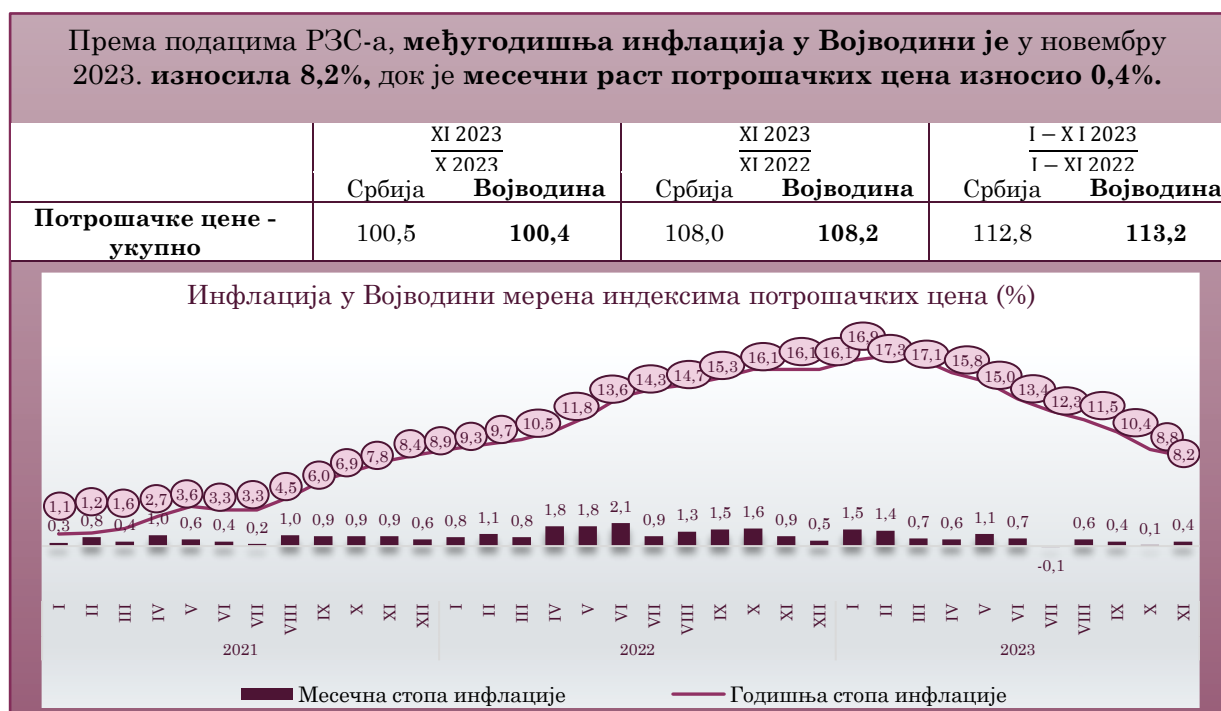
Фактори доприноса укупној инфлацији у Србији, новембар 2023. године (у п.п.)

На месечном нивоу, инфлација је у Србији у новембру 2023. године износила **0,5%**, и била је опредељена **растом цена појединих енергената** (електрична енергија и природни гас) и **корекцијом цена цигарета**. **Цене хране и безалкохолних пића**, су, други месец заредом, имале готово неутралан допринос инфлацији, при чему је **раст цена у оквиру прерађене хране (0,3%)** неутрализован **нижим ценама непрерађене хране (-0,4%)**, што потврђује стабилизацију кретања на тржишту основних животних намирница, а чему је допринело попуштање трошковних притисака у производњи хране, на шта указује и **кретање произвођачких цена у прехранбеној индустрији**, које су од почетка 2023. године закључно с новембром снижене за 2,1%. **Цене енергената** су, под утицајем поменутих поскупљења електричне енергије и гаса, на месечном нивоу у новембру порасле за 1,5%. **Раст цена енергената ублажен је нижим ценама нафтних деривата и даљим падом цена чврстих горива.**

Међугодишње посматрано, базна инфлација је у новембру 2023. у Србији додатно успорила на **7,0%**, док је њена месечна динамика (0,4%) била опредељена сезонским поскупљењем обуће и одеће, као и појединих услуга.

Према најновијим подацима РЗС-а, међугодишња инфлација је у Србији наставила да пада и у децембру 2023. године је износила **7,6%**, док је на месечном нивоу износила **0,1%**.

Према пројекцији НБС, наставак смањења међугодишње инфлације очекује се и у наредном периоду - инфлација би у **границе циља** требало да се врати **средином 2024. године**. Таквом њеном кретању допринеће ефекти заштравања монетарних услова, успоравање увозне инфлације, као и даљи пад инфлационих очекивања. **Ризици** остварења пројекције инфлације потичу пре свега **из међународног окружења**, а односе се на геополитичке прилике и изгледе глобалног привредног раста, као и њихов ефекат на цене енергената и примарних производа на светском тржишту, док се ризици пројекције **из домаћег окружења** односе на брзину опоравка домаће тражње и карактер пољопривредне сезоне у наредној години.

III. ПОЉОПРИВРЕДА

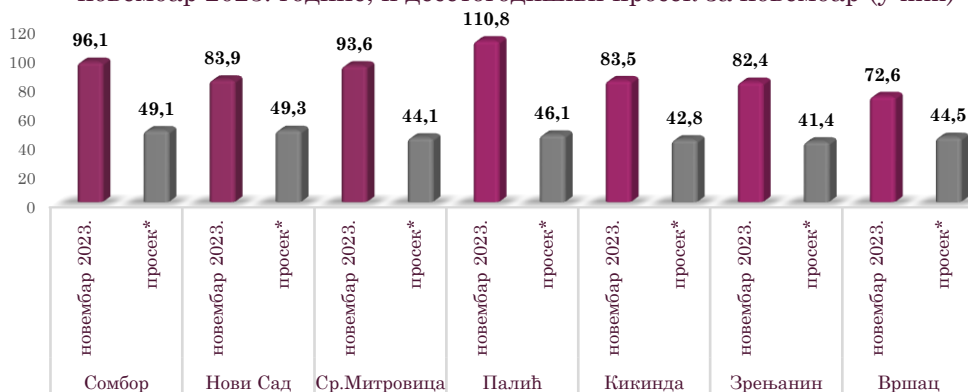
Агрометеоролошки услови

Према подацима Републичког Хидрометеоролошког завода Србије (РХМЗ), новембар 2023. године обележило је **променљиво, али веома топло време са великом количином падавина**. Топлотни услови, укључујући и температуру земљишта, погодовали су посејаним стрним житима.

Укупне доспеле новембарске падавине у Војводини биле су од 72,6 до чак 110,8 mm, зависно од падавинске станице. Са овим падавинама знатно се поправила влажност сетвеног и дубљих слојева пољопривредног земљишта.

Проценат падавина у новембру 2023. године у односу на десетогодишњи просек кретао се у опсегу од 163,0% (падавинска станица Вршац) до 240,5% (измерено на падавинској станици Палић).

Количина падавина према падавинским станицама у АП Војводини, новембар 2023. године, и десетогодишњи просек за новембар (у mm)

Биљна производња

Обилне падавине уз оптималне температуре у сетвеном слоју земљишта допринеле су уједначеном и равномерном ницању **озиме пшенице** посејане крајем оптималног рока сетве.

Временски услови током новембра су, уз честе прекиде због падавина, омогућавали обављање већине пољопривредних радова предвиђених за овај месец, као што су: **завршетак сетве пшенице, берба позних купусњака и зимског воћа, вађење коренастог поврћа, обрада и ђубрење земљишта, почетак зимског прскања и орезивање воћака и винове лозе, попуна празних места у воћњацима и виногради, преглед луцеришта и површина засејаних пшеницом и другим озимим културама због присуства штеточина.**

Према подацима Института за примену науке у пољопривреди, до краја новембра у Војводини је засејано укупно **388.591 ha**, односно 95,6% од планираних 406.404 хектара за јесењу сетву. Ове јесени засејане површине су мање од прошлогодишњих за **65.877 ha**, односно за 14,5%.

Разлог за опредељење пољопривредника да смање површине под озимим житима и уљаном репицом је ниска тржишна цена истих, као и скупа сетва.

Пшеница је засејана на 7,8% мање од планираних површина, а за 15,7% мање него 2022. године. Уљана репица, која је три године имала тренд повећања засејаних површина, у јесен 2023. године засејана је на 8,9% мање површина него годину дана раније. Једино је луцерка засејана на већим површинама него 2022. године (29,9%), што указује на већу потражњу за кабастом сточном храном.

Површине (планиране и засејане) у јесењој сетви 2023. године
на територији АП Војводине

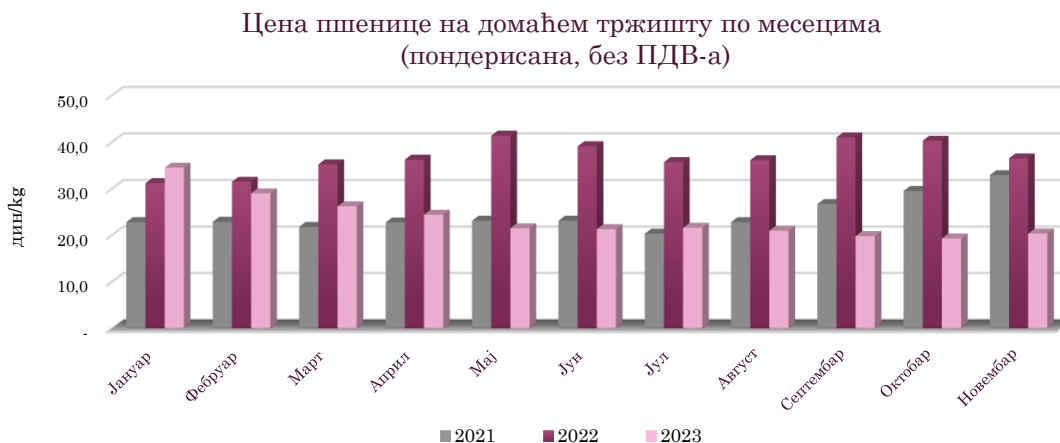
	Засејана површина 2022. (ha)	Засејана површина 2023. (ha)	Индекс засејане површине, 2023/2022
Пшеница	360.886	304.055	84,3
Јечам озими	45.469	39.439	86,7
Уљана репица	33.590	30.605	91,1
Тритикале	6.884	6.165	89,6
Луцерка	3.346	4.345	129,9
Раж	1.600	1.495	93,4
Крмно биље (остало)	1.053	1.019	96,8
Овас	1.640	1.468	89,5
Укупно	454.468	388.591	85,5

Према прелиминарним проценама РЗС-а, **пољопривредна производња у Републици Србији је у 2023. години остварила раст физичког обима од 9,0%.**

Цене

Цена пшенице (20,4 дин/kg, без ПДВ-а) је у новембру 2023. године била мања за 44,1%, **кукуруза** (16,4 дин/kg, без ПДВ-а) за 51,7%, а соје (51,2 дин/kg, без ПДВ-а) за 27,8% у поређењу са ценама из истог месеца 2022. године.

Цена пшенице је у новембру забележила мали помак у односу на претходни месец, када јој је пондер цена износила 19,3 дин/kg.

Цена (пондер) кукуруза је у новембру била 16,4 дин/kg без ПДВ-а, док се у истом месецу 2022. прометовао по цени од 34,0 дин/kg без ПДВ-а, што је међугодишњи пад цене од 51,8%. У односу на претходни месец (15,3 дин/kg), кукуруз је у новембру био скупљи за 7,2%.

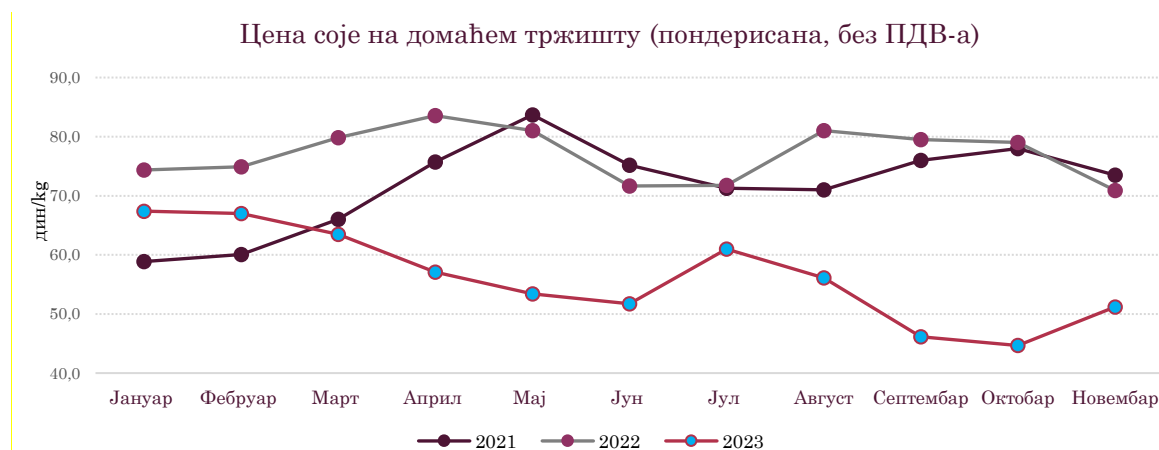

Упоредне цене кукуруза по месецима (пондерисана цена, без ПДВ-а)

	2021 дин/kg	2022 дин/kg	Индекс 2022/21	2023 дин/kg	Индекс 2023/22
Јануар	21,3	26,7	125,6	32,3	121,0
Фебруар	22,2	27,4	123,5	29,0	105,8
Март	22,9	32,4	141,1	25,0	77,2
Април	24,5	33,4	136,5	23,5	70,4
Мај	26,5	33,5	126,5	19,6	58,5
Јун	25,6	30,4	118,8	18,3	60,2
Јул	25,7	32,5	126,7	21,3	65,5
Август	24,7	34,3	138,9	18,5	53,8
Септембар	25,1	34,0	135,5	16,5	48,5
Октобар	27,5	35,3	128,4	15,3	43,3
Новембар	26,3	34,0	129,3	16,4	48,2

Од почетка 2023. године, пондерисана цена кукуруза се просечно месечно смањивала за 6,6%.

Цена соје је у новембру 2023. године износила 51,2 дин/kg, без ПДВ-а, и мања је за 27,8% од цене из новембра 2022. године, али за 14,5% већа него у октобру исте године. На тржишту соје је током новембра забележена пасивност и понуђача и купаца.

У земљама Европске уније различите су цене житарица. Пшеница је у новембру најскупља била у Португалији (254,0 €/t), док је најјефтинија била у Мађарској (176,6€/t). У Србији је износила 173,9 €/t.

Кукуруз је у новембру најскупљи био у Грчкој (250,0 €/t), док је најјефтинији био у Мађарској (144,5€/t). У Србији је износио свега 139,8 €/t.

Цене прехранбених производа

У односу на новембар 2022. године, цене скоро свих прехранбених производа су у новембру 2023. године биле веће за 9,3% у односу на цене из истог месеца 2022. године, а свега 0,1% веће у поређењу са претходним месецом исте године. У односу на новембар 2022. године, највише су поскупели: поврће (за 16,5%), кафа, чај и какао (за 12,8%), безалкохолна пића (за 11,3%) и риба (за 10,6%). Од алкохолних пића, потрошачи у Србији издвајају за пиво 17,9% више средстава него у истом месецу 2022. године. У односу на претходни месец, ниже су биле цене воћа за 5,0%, а месо је било јефтиније за 0,4%.

Сточарство

У кланицама регистрованим на територији Војводине, према последњим објављеним подацима РЗС-а за десет месеци 2023. године, у периоду јануар - октобар 2023. године **заклано је више живине** (за 8,1%), а **мање свиња** (за 3,8%), **говеда** (за 1,4%) и **оваца** (за 22,2%) у односу на исти период 2022. године.

Клање стоке у кланицама у Војводини

		I-X 2023.	Индекс $\frac{I-X 2023}{I-X 2022}$
Говеда	Број	46.395	98,6
	Нето маса (t)	12.716	101,4
Свиње	Број	919.911	96,2
	Нето маса (t)	72.568	97,7
Овце	Број	77.786	77,8
	Нето маса (t)	1.304	73,1
Живина	Број	35.487.091	108,1
	Нето маса (t)	65.239	113,4

У првих десет месеци 2023. године, **укупна нето маса живине заклане у Војводини већа је за 13,4%, јунади за 1,4%, док је нето маса мања код оваца, за 26,9%, свиња за 1,7%, у поређењу са истим периодом 2022. године.**

Просечне откупне цене живе стоке у новембру 2023. године су се разликовале на појединим сточним пијацама. **Телад** се продавала по доминантној цени од 600 дин/kg. Понуда **товне јунади** телесне масе преко 480 килограма одвијала се по цени од 350 дин/kg, што је за 20 дин/kg више него у октобру. После вишемесечне забране промета свих категорија свиња на појединим сточним пијацама (због афричке куге свиња), у новембру је дозвољен промет. Прасад телесне масе од 16 - 25 килограма се продавала по цени од 450 - 550 дин/kg, што указује на раст цена у односу на октобар. **Товљеници** масе од 80 до 120 килограма, откупљивани су за 270 - 360 дин/kg. **Јагњад** се, уз повећану понуду и потражњу у новембру, продавала по доминантној цени од 500 дин/kg, за 100 дин/kg скупље него у октобру. **Овце** су се могле купити за 180 - 200 дин/kg, што указује на раст цене у односу на октобар.

Шумарство

Обим радова на **производњи дрвних сортимената у Републици Србији** у периоду од јануара до октобра месеца 2023. године износио је 2.170.535 m³, што је у односу на исти период 2022. године више за 2,8%, док је у **Војводини производња дрвних сортимената** износила 609.857 m³ и већа је за 7,4% мг. Обим радова у Војводини чинио је 28,1% од укупних радова на производњи дрвних сортимената у Републици Србији у периоду јануар - октобар 2023. године.

IV. ИНДУСТРИЈА

Индустрија Републике Србије је у периоду јануар - новембар 2023. године у односу на исти период 2022. године забележила **порастан обима производње од 2,6%.** Према прелиминарним проценама РЗС-а, укупна индустријска производња Србије је у 2023. години забележила раст од 2,4%, а прерађивачка индустрија раст од 0,5% у односу на 2022. годину. Према *Макроекономским анализама и трендовима (МАТ)* Економског института у Београду и Привредне коморе Србије, уколико изостане убрзање прерађивачке индустрије од јануара 2024. године, могу се очекивати знатно скромније међугодишње стопе раста укупне индустрије у наредном периоду.

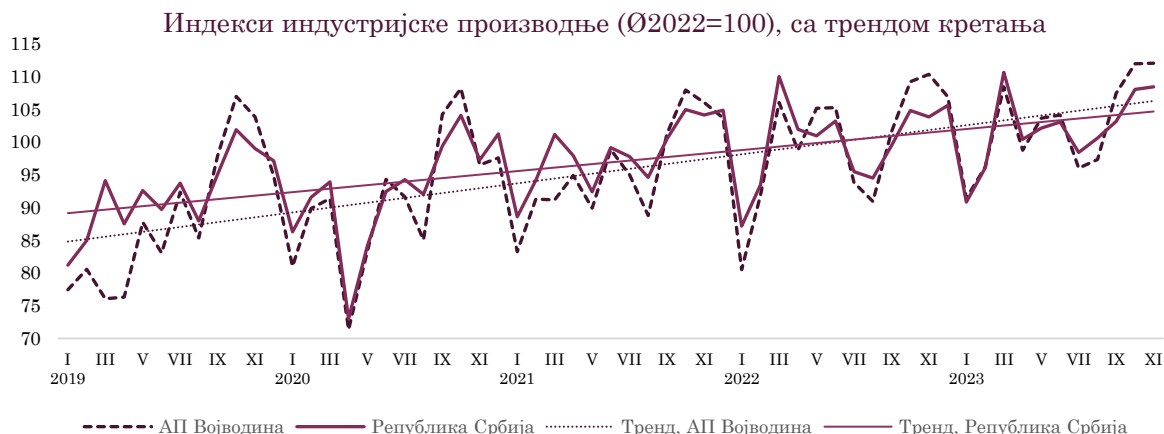
Пораст обима индустријске производње Србије у периоду јануар - новембар 2023. године у односу на исти период 2022. године вођен је пре свега **растом у сектору Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација, од 13,3% м.г.** (допринос 1,1 п.п.), а **раст је остварен и у сектору Прерађивачка индустрија (0,5% м.г., допринос 0,4 п.п.) и сектору Рударство (1,4% м.г., допринос 0,1 п.п.).** Ипак, од почетка године динамика производње у сва три сектора индустријске производње Србије је у стагнацији или близу ње.

Према МАТ-у, **дугорочно оживљавање прерађивачке индустрије Србије у околностима изразитог привредног успоравања еврозоне мало је вероватно** (индустријска производња еврозоне је кумулативно посматрано у периоду јануар - новембар 2023. године међугодишње опала за 2,7%, а само у новембру за 6,8% м.г.). Позитиван преокрет тренда у Србији је могућ у другој половини 2024. године уколико би се покренула **масовнија производња најављеног модела Фиат Панда у Крагујевцу** (модел који ће бити представљен 2024. године а производиће се у фабрикама на три различита континента, и то у Србији, Мароку и Бразилу, и биће представљен глобалном тржишту). Наиме, све у вези са прерађивачком индустријом се и даље своди на екстерна ограничења, и то негативне ефекте успоравања светске и европске привреде, пре свега, на рат у Украјини и санкције Русији, те повећану неизвесност услед изражених геополитичких тензија, као и заоштрене глобалне финансијске услове због високе инфлације. Односи цена су тренутно ипак повољнији него крајем 2022. и на самом почетку 2023. године.

Посматрано по областима делатности, у периоду јануар - новембар 2023. године, међугодишње **повећање физичког обима производње забележено је код 14 области делатности индустрије у Србији** (које чине 66,8% укупне индустрије), а **највећи раст** забележила је област **Производња рачунара, електронских и оптичких производа (50,7% м.г.).**

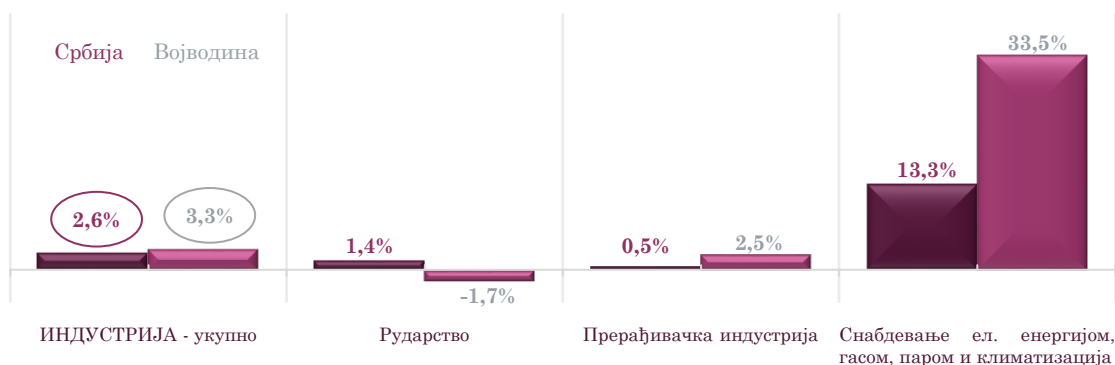
Само у **новембру 2023. године**, након три месеца континуираног међугодишњег раста сва три сектора производње, изостао је позитиван допринос сектора Рударства (стагнација). Обим укупне **индустријске производње Србије само у новембру је био већи за 3,6% у односу на новембар 2022.** а раст је забележила Прерађивачка индустрија (2,4% м.г.) и сектор Енергетике (10,3% м.г.). Кретања унутар Прерађивачке индустрије показују да нема стабилног тренда и да су месечни скокови углавном инцидентног карактера и непредвидиви.

У односу на просек 2022. године, индустријска производња је у новембру 2023. године, **на републичком нивоу, била већа за 8,4%, а на покрајинском нивоу већа за 12,0%.**

На нивоу АП Војводине, индустријска производња је у периоду јануар - новембар 2023. године, у односу на исти период 2022. године, **забележила повећање од 3,3%**. Раст је забележен у сектору **Прерађивачка индустрија**, од 2,5% м.г. (допринос 2,4 п.п.) и у сектору **Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација**, од 33,5% м.г. (допринос 0,5 п.п.), док је у сектору **Рударство** забележен пад обима производње од 1,7% м.г. (допринос -0,1 п.п.).

Стопе раста индустрије у Србији и Војводини, укупно и по секторима делатности, јануар - новембар 2023. године (у %)

Само у новембру 2023. године, индустријска производња Војводине је забележила повећање од 1,0% у односу на новембар 2022. године. У новембру је забележен раст активности у два сектора, и то сектору Прерађивачке индустрије (1,2% м.г.) и Енергетском сектору (1,3% м.г.), док је пад забележен у сектору Рударство (-7,5% м.г.)

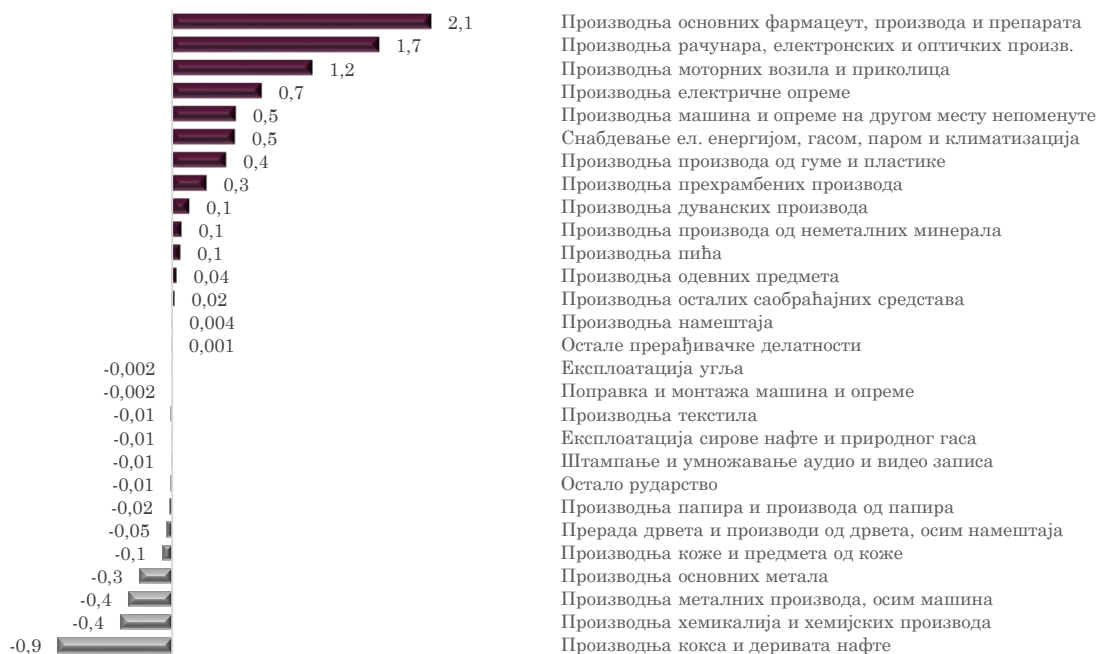
Прерађивачка индустрија је доминантан сектор у индустрији АП Војводине, са учешћем од 95,2% у периоду јануар - новембар 2023. године, док Рударство чини 3,2%, а сектор Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација 1,6% укупне индустрије Покрајине.

Међугодишње повећање физичког обима индустријске производње Војводине је у првих једанаест месеци 2023. године забележено код 15 области делатности (које чине 71,3% укупне индустрије Војводине), а највећи утицај на раст имале су Производња основних фармацеутских производа и препарата (13,7% м.г., допринос 2,1 п.п.) и Производња рачунара, електронских и оптичких производа (168,4% м.г., допринос 1,7 п.п.), док је највећи негативан допринос расту потекао од Производње кокса и деривата нафте (-6,1% м.г., допринос -0,9 п.п.).

ПРИВРЕДНА КОМОРА ВОЈВОДИНЕ

Доприноси стопа раста укупне индустрије АП Војводине
по областима делатности, јануар - новембар 2023. године (у п.п)

Посматрано по наменским групама, **највећи утицај на повећање индустријске производње АП Војводине** у периоду јануар - новембар 2023. године имала је производња **капиталних производа** (мг. раст од 14,2%, допринос 2,2 п.п.).

V. ГРАЂЕВИНАРСТВО

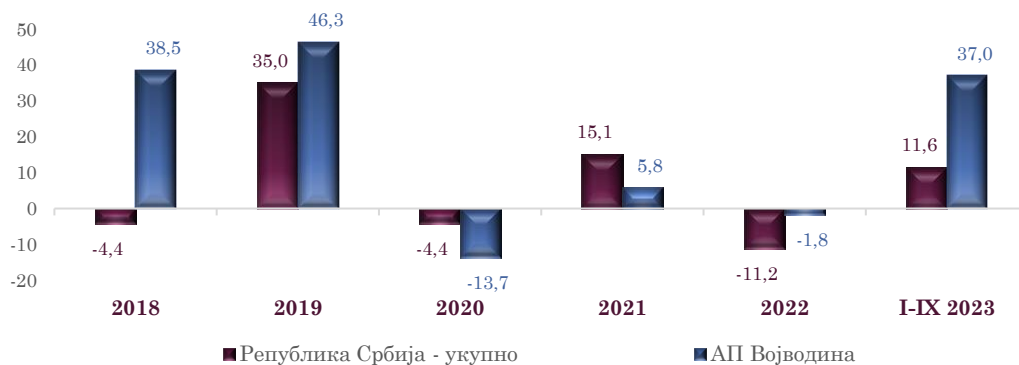
Грађевинска активност Републике Србије је у првих девет месеци 2023. године, посматрана преко индикатора укупна вредност изведених радова извођача из Републике Србије (**и у Србији и у иностранству**), забележила **раст од 10,6% у сталним ценама** у односу на исти период 2022. године (16,1% у текућим ценама).

Вредност радова извођача из Републике Србије изведених **само у Републици Србији повећана је за 11,6% мг. у сталним ценама**, а као последица раста производње грађевинског материјала, приватних инвестиција, улагања у инфраструктурне пројекте, а делом и због ниже базе у 2022. години. С друге стране, вредност радова извођача из Републике Србије изведених **у иностранству смањена је за 19,6% мг. у сталним ценама у првих девет месеци 2023. године**.

Посматрано **према врсти грађевина**, изражено у сталним ценама, вредност радова изведених **на зградама смањена је за 1,4%**, док је **на осталим грађевинама повећана за 19,2%** у периоду јануар - септембар 2023. године у поређењу са истим периодом 2022. године.

Грађевинска активност **на територији АП Војводине** је у првих девет месеци 2023. године, у односу исти период 2022. године, забележила **раст од 37,0% у сталним ценама** (43,9% у текућим ценама). Вредност радова изведених **на зградама смањена је за 17,5% мг.**, док је вредност радова изведених **на осталим грађевинама повећана за 71,1%**. Највећи раст вредности забележен је на модернизацији **пруге Стара Пазова - Нови Сад**, изградњи **аутопута Рума - Шабац** и изградњи **Фрушкогорског коридора**.

Вредност изведених грађевинских радова у Републици Србији и АП Војводини у сталним ценама, мг. стопе раста (%)

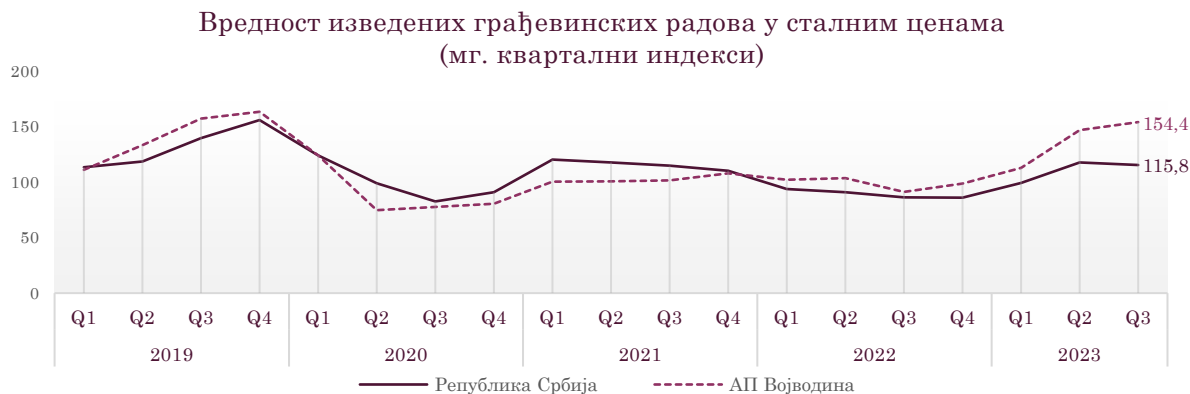
Само у трећем кварталу 2023. године грађевинска активност Републике Србије, према вредности изведених радова извођача из Републике Србије укупно (**и у Србији и у иностранству**), **повећана је за 12,7% у сталним ценама** (16,1% у текућим ценама) у односу на исти квартал 2022. године.

Од укупне вредности грађевинских радова у трећем кварталу 2023. године, **на територији Републике Србије изведено је 97,6%**, док је преосталих **2,4%** изведено на градилиштима у иностранству. Вредност радова изведених **на територији Републике Србије повећана је за 15,8% мг. у сталним ценама** (19,3% мг. у текућим ценама), док је вредност радова изведених **у иностранству смањена за 45,7% мг. у сталним ценама** (у текућим ценама за 44,1% мг.).

Вредност грађевинских радова у Србији, изражена у сталним ценама, **виша је** у трећем кварталу 2023. године, у односу на исти квартал 2022. године, **за 3,1% на зградама**, а **за 22,3% на осталим грађевинама** (саобраћајнице, цевоводи, сложене индустријске грађевине и сл.).

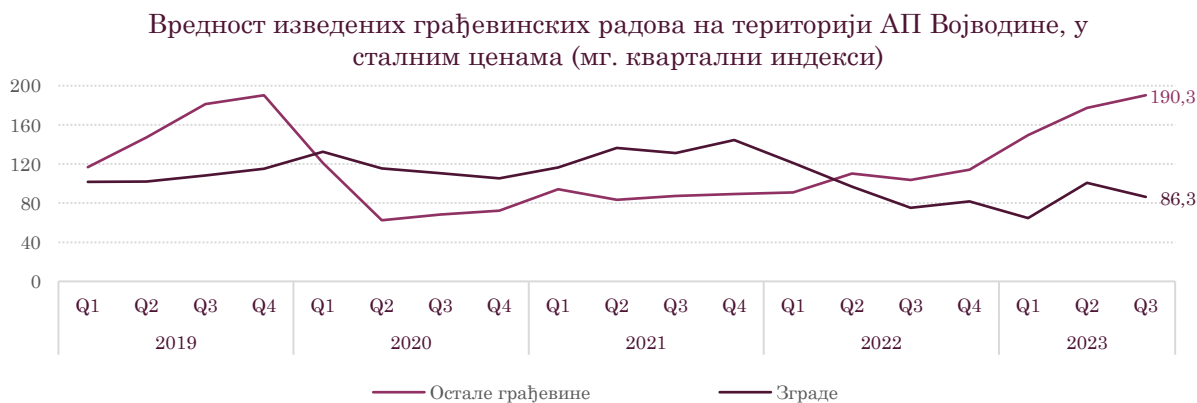
Грађевинска активност АП Војводине је, посматрано само у трећем кварталу 2023. године у односу на исти период 2022. године, забележила раст од 54,4% у сталним ценама (59,0% у текућим ценама).

Војводина је истовремено и регион Републике Србије у којем је забележен највећи међугодишњи раст грађевинске активности у трећем кварталу 2023. године. Грађевинска активност је порасла још и у Београдском региону (за 12,1% у односу на трећи квартал 2022. године) и у Региону Јужне и Источне Србије (за 2,4% мг.), док је опала једино у Региону Шумадије и Западне Србије (за 5,0% мг.).

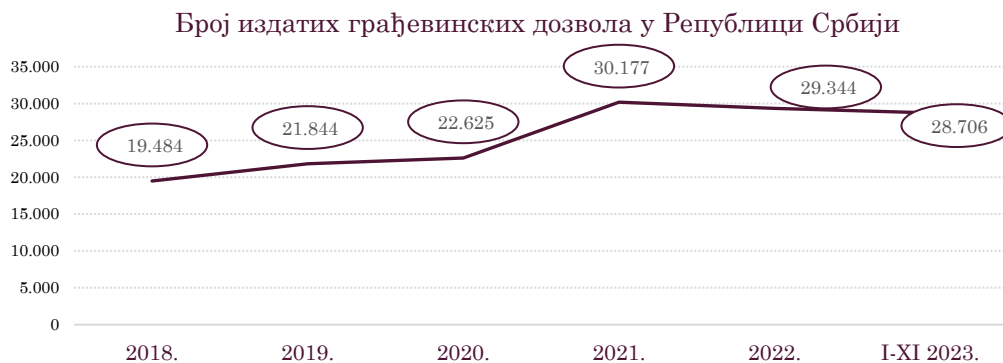

У Војводини је у трећем кварталу 2023. године, у односу на исти квартал 2022. године, вредност изведених радова **на зградама смањена за 13,7%** у сталним ценама, док је **на осталим грађевинама повећана за чак 90,3%** (услед завршетка радова на изградњи аутопута Рума - Шабац и изградње Фрушкогорског коридора).

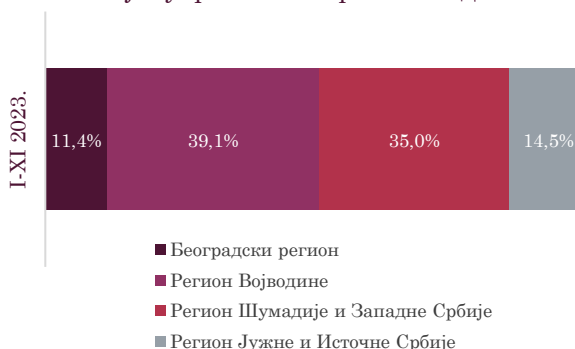

У периоду јануар - новембар 2023. године, у Републици Србији је издато **28.706 грађевинских дозвола**, што је за **1.923 дозвола**, односно за **7,2% више** у односу на исти период 2022. године. Само у новембру, у Србији је издато **3.357 грађевинских дозвола**, што представља повећање од **20,7%** у поређењу са новембром 2022. године.

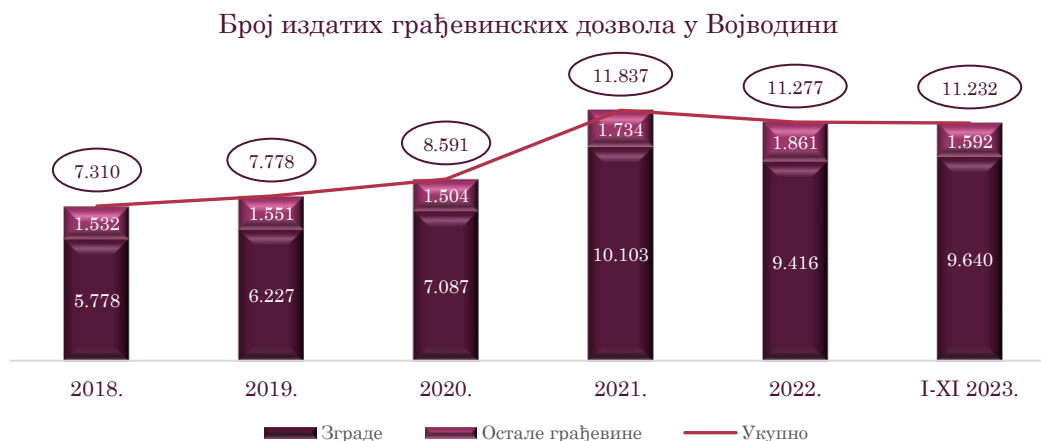

Посматрано према регионима, у периоду јануар - новембар 2023. године, **највише грађевинских дозвола издато је у Региону Војводине (11.232, тј. 39,1% од укупно издатих)**, следи Регион Шумадије и Западне Србије, са 10.052 издатих дозвола (35,0%), затим Регион Јужне и Источне Србије, са 4.159 издатих дозвола (14,5%), док је **најмање грађевинских дозвола** у посматраном периоду издато у **Београдском региону** (3.263 или 11,4% од укупно издатих).

Удео издатих грађевинских дозвола по регионима Републике Србије, јануар - новембар 2023. године

У Војводини је у првих једанаест месеци 2023. године издато за **884 грађевинских дозвола више** него у истом периоду 2022. године, што представља повећање од **8,5% мг.** Од укупног броја издатих дозвола, **85,8% је издато за зграде**, а **14,2% за остале грађевине**. Ако се посматрају само зграде, **83,5% дозвола издато је за стамбене**, а **16,5% за нестамбене зграде**, док се код осталих грађевина највећи део издатих дозвола односи на **цевоводе, комуникационе и електричне водове (69,2%)**.

Према грађевинским дозволама издатим током првих једанаест месеци 2023. године, **у АП Војводини је пријављена изградња 9.413 станова** (за **17,9% мање** у односу на исти период 2022), **просечне површине 75,1 m² по стану**. Највећи број пријављене изградње станова је у **стамбеним зградама новоградње** (95,2%), и то оним које броје **три или више станова** (85,5%, просечне површине 63,0 m²), затим 12,9% станова пријављено за изградњу у стамбеним зградама новоградње са једним станом (просечне површине 146,8 m²), док је најмање станова (1,5%) пријављено за изградњу у стамбеним зградама новоградње које броје два стана (просечне површине 110,2 m²).

VI. ПРОМЕТ РОБЕ У ТРГОВИНИ НА МАЛО

У првих једанаест месеци 2023. године, међугодишње посматрано, **и даље је актуелан пад промета робе у трговини на мало у сталним ценама**, како у Србији тако и у Војводини. Услед утицаја инфлације, **промет је у Републици Србији међугодишње реално смањен за 2,8%** (у текућим ценама повећан за 8,4%). **Само у новембру 2023. у односу на новембар 2022.** вредност промета робе је била већа за 9,7% у текућим ценама. Инфлација је добрим делом поништила то повећање, али је реални промет робе ипак повећан за 3,6%.

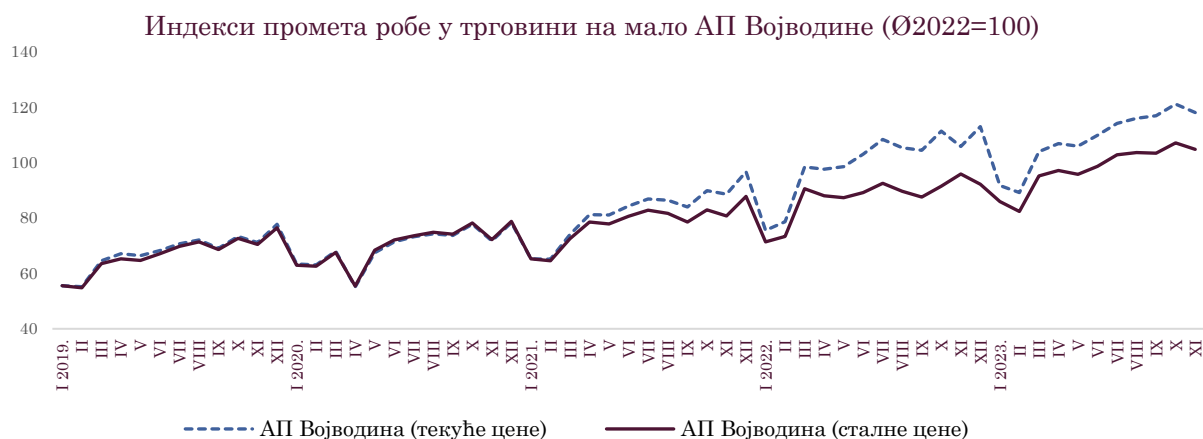
У Војводини је промет робе у трговини на мало у периоду јануар - новембар 2023. године међугодишње реално смањен за 1,6% (повећан за 10,1% у текућим ценама), а само **у новембру 2023. у односу на новембар 2022. повећан је за 5,7% у сталним ценама** (за 11,6% у текућим ценама).

На месечном нивоу, у односу на октобар, у новембру 2023. године је промет робе у трговини на мало у Републици Србији смањен у сталним ценама за 1,3% (за 1,7% у текућим ценама), док је на нивоу АП Војводине био смањен за 2,2% у сталним ценама (за 2,6% у текућим ценама).

У односу на просечан промет робе у трговини на мало у 2022. години, у новембру 2023. је промет робе у трговини на мало био већи - у Републици Србији за 3,2% у сталним ценама (за 16,3% у текућим ценама), а у АП Војводини за 4,8% у сталним ценама (односно за 18,0% у текућим ценама).

Промет робе у трговини на мало АП Војводине, међугодишњи индекси

	Нов. 2022.	Дец.	Јан.	Феб.	Март	Апр.	Мај	Јун	Јул	Авг.	Септ.	Окт.	Нов. 2023.
Текуће цене	119,1	116,1	121,4	113,3	105,7	109,4	107,5	106,8	105,4	110,0	112,0	108,8	111,6
Сталне цене	99,9	98,3	103,1	96,3	90,2	94,9	94,8	96,2	96,6	100,6	102,6	101,4	105,7

Посматрано по основним агрегатима КД, на унутрашњем тржишту Републике Србије је у периоду јануар - новембар 2023, у односу на исти период 2022, **номинално смањен промет само код моторних горива** (за 4,5%), док је **реално смањен промет свих робних група** - промет моторних горива међугодишње је реално мањи за 2,7%, док је промет прехранбених и непрехранбених производа мањи за 3,6% и 1,8%, респективно.

VII. ТУРИЗАМ И УГОСТИТЕЉСТВО

Укупан број туристичких долазака у Републику Србију у периоду јануар - новембар 2023. године износио је 3,9 милиона, што је за 8% више у односу на јануар - новембар 2022. године. Половину укупног броја долазака остварили су домаћи туристи, а половину страни туристи. Од укупног броја туристичких долазака, 17% су чинили доласци на подручју АП Војводине.

Војводину је у првих једанаест месеци 2023. године посетило 656 хиљада туриста (48% су били домаћи туристи, 52% страни туристи), што је за 2,5% више него у истом периоду 2022. године. Број долазака домаћих туриста у Војводини мањи је за 3% у односу на период јануар - новембар 2022. године, док је број долазака страних туриста повећан за 8% мг.

Структура долазака туриста у Војводину, јануар - новембар 2023.

Доласци туриста у Војводину

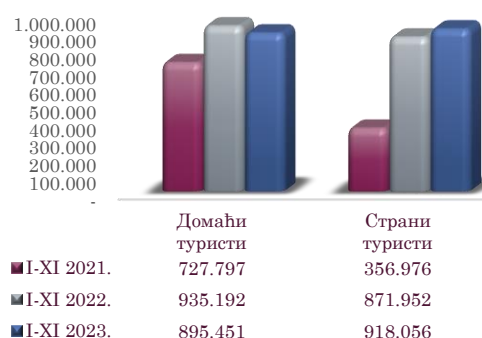
У периоду јануар - новембар 2023. године, у Републици Србији је евидентирано укупно **11,6 милиона ноћења туриста** (56% су била ноћења домаћих, а 44% ноћења страних туриста), што је за **1% више у односу на исти период 2022. године.** Од укупног броја регистрованих ноћења, 16% је регистровано на подручју АП Војводине.

У Војводини је у првих једанаест месеци 2023. укупан број регистрованих ноћења туриста износио 1,8 милиона (од укупног броја ноћења 49% су чинили ноћења домаћих, а 51% ноћења страних туриста), што је за **незнатних 0,4% више него у истом периоду 2022. године.** Број ноћења домаћих туриста умањен је за 4%, док је број страних туриста повећан за 5% мг.

Структура ноћења туриста у Војводини, јануар - новембар 2023.

Ноћења туриста у Војводини

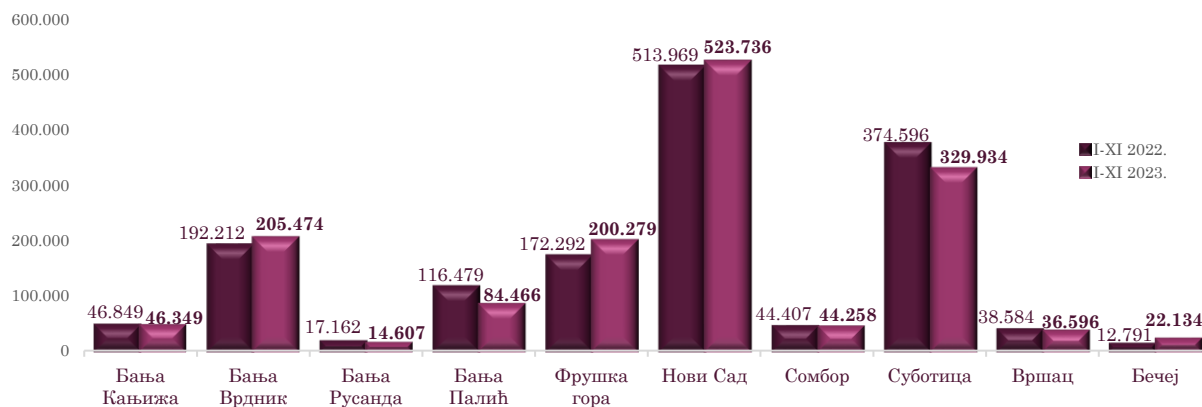
У Војводини је у периоду јануар - новембар 2023. године најпосећенији био Град Нови Сад, где је забележено око 216 хиљада долазака туриста, што је за 8% више у односу на исти период 2022. године. Више од половине посетилаца били су страни туристи (66%).

Доласци туриста по изабраним туристичким местима Војводине

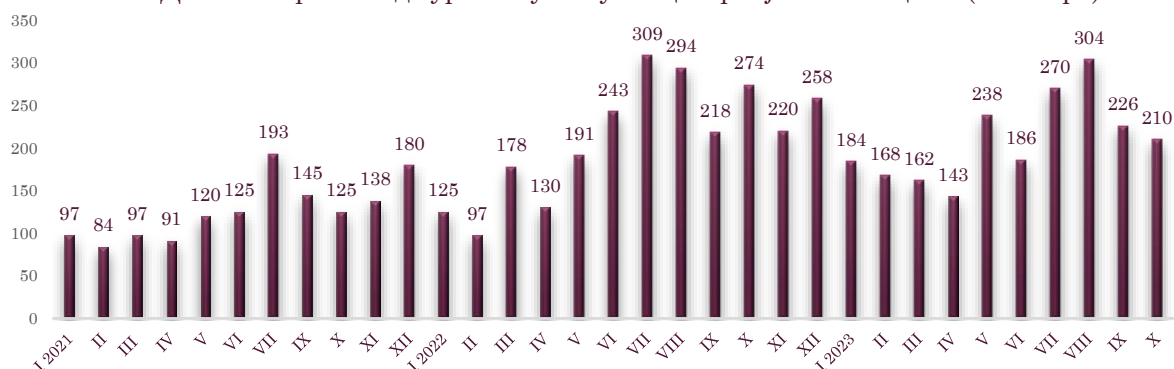
Највише ноћења у Војводини у првих једанаест месеци 2023. године регистровано је, такође, у Новом Саду, око 524 хиљаде ноћења, за 2% више у односу на исти период 2022. године. Већину посетилаца чинили су страни туристи (72%).

Ноћења туриста по изабраним туристичким местима Војводине

Укупан девизни прилив од туризма у Републици Србији у првих десет месеци 2023. године износио је 2,1 млрд евра и већи је за 83 млн евра или 4% у односу на девизни прилив у периоду јануар - октобар 2022. године.

Девизни прилив од туризма у Републици Србији по месецима (млн евра)

ПРИВРЕДНА КОМОРА ВОЈВОДИНЕ

У првих једанаест месеци 2023. у односу на исти период 2022, цене угоститељских услуга у Војводини порасле су у просеку за 16%. Највећи раст су забележиле цене хране (за 18%), док су цене преноћишта забележиле раст од 4%. Цене алкохолних пића су порасле за 14%, а цене безалкохолних пића за 16%.

Индекси цена угоститељских услуга у Србији и Војводини

	Република Србија			Војводина		
	<u>XI 2023</u> X 2023	<u>XI 2023</u> XI 2022	<u>I-XI 2023</u> I-XI 2022	<u>XI 2023</u> X 2023	<u>XI 2023</u> XI 2022	<u>I-XI 2023</u> I-XI 2022
УКУПНО	100,7	110,6	114,7	101,7	112,0	115,8
Храна	100,6	110,2	114,5	101,6	113,1	118,2
Алкохолна пића	100,9	108,5	111,3	101,6	112,6	114,1
Безалкохолна пића	100,8	111,5	113,7	101,9	112,8	116,3
Преноћишта	101,1	112,7	119,6	102,5	103,3	104,0

VIII. СПОЉНОТРГОВИНСКА РОБНА РАЗМЕНА

VIII.1. Спољнотрговинска робна размена Републике Србије

Република Србија је у периоду јануар - новембар 2023. године забележила **спољнотрговинску робну размену** у укупном износу од **60,0 млрд евра**, што је за **1,6% мање** него у истом периоду 2022. године.

Укупан робни извоз Србије је у првих једанаест месеци 2023. године износио **26,4 млрд евра** и **повећан је за 4,5%** у односу на исти период 2022, вођен вишим извозом прерађивачке индустрије и електроенергетског сектора. С друге стране, **укупан робни увоз** износио је **33,6 млрд евра** и за **5,8% је смањен** у односу на исти период 2022. године, при чему је највећи допринос смањењу потекао од мањег увоза средстава за репродукцију у које спадају и енергенти.

У периоду јануар - новембар 2023. године, Србија је забележила **дефицит у робној размени са иностранством у вредности од 7,2 млрд евра**, који је за **3,2 млрд евра мањи** од дефицита забележеног у првих једанаест месеци 2022. године.

Наставак раста извоза и смањења увоза одразили су се на повећање покривености робног увоза извозом у Србији - **скоро четири петине робног увоза Србије покривено је извозом (79%)**, док је у истом периоду 2022. године покривеност износила 71%.

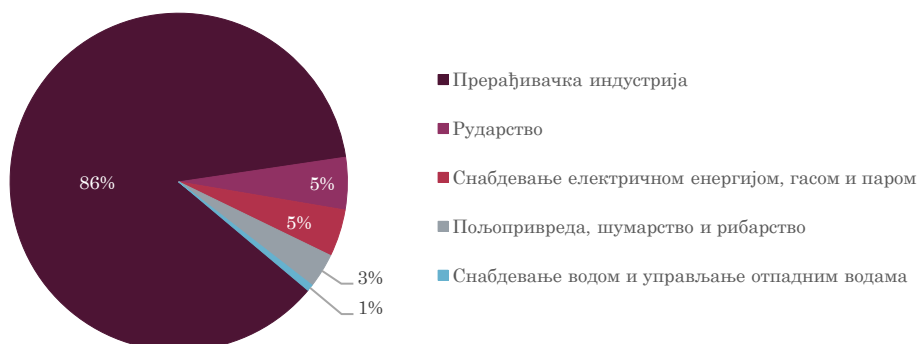
Спољнотрговинска робна размена Републике Србије

*у 000 евра

Период	Извоз	Индекс	Увоз	Индекс	Укупно	Индекс	Салдо
I-XI 2023.	26.424.633	104,5	33.579.957	94,2	60.004.590	98,4	-7.155.324
I-XI 2022.	25.296.883	128,9	35.660.230	138,7	60.957.113	134,5	-10.363.346
2022.	27.605.873	126,3	39.014.443	134,8	66.620.316	131,2	-11.408.571
2021.	21.858.887	128,2	28.937.706	126,0	50.796.593	127,0	-7.078.819

Посматрано по секторима делатности, **већину робног извоза Републике Србије чини извоз Прерађивачке индустрије (86,3% у периоду јануар - новембар 2023).** Следи извоз сектора Рударство (5,0%), сектора Снабдевање електричном енергијом, гасом и паром (4,5%) и сектора Пољопривреда, шумарство и рибарство (3,3% укупног републичког извоза у посматраном периоду).

Извоз Републике Србије по секторима делатности,
јануар - новембар 2023. године

Међугодишње је значајно **повећан извоз сектора Снабдевање електричном енергијом, гасом и паром, за 58,5%** (повећан извоз електричне енергије), као и извоз **Прерађивачке индустрије, за 6,3% мг.** (под утицајем повећаног извоза моторних возила и приколица, затим електричне опреме, као и непоменутих машина и опреме, а захваљујући континуираном расту инвестиција у наведене области). Међугодишњи раст извоза је забележен у **16 од укупно 23 области Прерађивачке индустрије** Републике Србије у посматраном периоду.

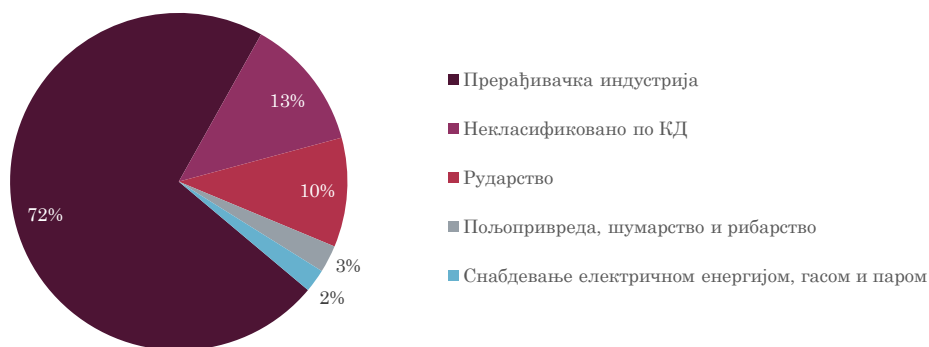
Посматрано по артиклима, у периоду **јануар - новембар 2023. године из Србије је највише извезено Сетова проводника за паљење, осталих сетова за возила, и то за 17,3% више** у поређењу са истим периодом 2022. године. Извоз **Руде бакра и концентрата** налази се на другом месту али је забележио међугодишње **смањење од 18,6%**, док се извоз **Електричне енергије** налази на трећем месту уз забележено **повећање вредности извоза од 58,5% мг.** (због знатно већег извоза у Румунију).

Најзаступљенији производи у извозу Републике Србије

Назив производа	I-XI 2023.		
	Вредност (у 000 евра)	Учешће	Индекс $\frac{I - XI 2023}{I - XI 2022}$
УКУПНО	7.085 врста производа		
Сетови проводника за паљење, остали сетови за возила	1.555.449	6%	117,3
Руде бакра и концентрати	1.254.335	5%	81,4
Електрична енергија	1.192.002	5%	158,5
Гуме спољне пнеуматске, нове за путничке аутомобиле	509.069	2%	85,9
Катодe и секције катода, од рафинисаног бакра	425.400	2%	291,1

Највећи проценат увоза Републике Србије **остварује такође Прерађивачка индустрија (72% у периоду јануар - новембар 2023)**, а значајан је и увоз сектора Некласификовано по КД (13%) и сектора Рударство (10%).

Увоз Републике Србије по секторима делатности,
јануар - новембар 2023. године

Међугодишњем смањењу укупног робног увоза Републике Србије у периоду јануар - новембар 2023. године допринело је **смањење увоза Прерађивачке индустрије од 5,4% мг.** (вођено утицајем смањења увоза хемикалија и хемијских производа, кокса и деривата нафте и основних метала), **смањење увоза сектора Рударство од 12,9% мг.** (под утицајем смањења увоза сирове нафте и природног гаса), као и **смањење увоза сектора Снабдевање електричном енергијом, гасом и паром од 50,8% мг.** (услед смањеног увоза електричне енергије).

Посматрано по артиклима, у периоду јануар - новембар 2023. године, у увозу Републике Србије, поред **Неразврстане робе по ЦТ¹** (13% укупног увоза), највише су заступљени **Нафта и уља од битуменозних минерала, сирова** (5% увоза) и **Гас природни у гасовитом стању** (3%). Србија је у првих једанаест месеци 2023. године увезла **нафте** у вредности од 1,6 млрд евра, што је **за 19,0% мања вредност увоза** него у истом периоду 2022, док је **количински увезено за 5,0% више нафте**, те се може приметити да је дошло до **смањења увозне цене нафте**. Нафта је у највећој мери (и вредносно и количински) увезена из Ирака (47%). Када је реч о увозу **гаса**, у Републику Србију је у посматраном периоду увезено гаса у вредности од 1,1 млрд евра, што је **за 24,4% мања вредност увоза** него у истом периоду 2022. године, а **количински је увезено за 13,2% мање**. Гас се највише увозио из Русије (91%).

Најзаступљенији производи у увозу Републике Србије

Назив производа	I-XI 2023.		
	Вредност (у 000 евра)	Учешће	Индекс I – XI 2023 I – XI 2022
УКУПНО	8.363 врсте производа		
Неразврстана роба по ЦТ-роба на складиштењу	2.860.061	9%	105,8
Нафта и уља од битуменозних минерала, сирова	1.601.558	5%	81,0
Неразврстана роба по ЦТ-роба у слободној зони	1.375.169	4%	130,3
Гас природни у гасовитом стању	1.106.582	3%	75,6
Остали лекови, за малопродају	926.973	3%	91,8

Извоз Србије највише се ослања на тражњу Европске уније (ЕУ) и региона. У првих једанаест месеци 2023. године највећи део извоза пласиран је на тржиште ЕУ (око 63%), затим на тржиште ЦЕФТА² и земаља евроазијске уније. Србија је у периоду јануар - новембар 2023. године забележила **робни извоз у 192 различите земље.**

Најзначајније извозно тржиште Републике Србије у периоду јануар - новембар 2023. године је, традиционално, Немачка (15% укупног извоза Србија пласира у Немачку). Међугодишње, у оквиру групе од првих пет извозних земаља, извоз је највише повећан у Румунију (за 18,2% мг.), затим у Немачку (за 14,8% мг.). Збирно је **извоз у првих пет земаља повећан за 5,1% међугодишње, а чинио је 39% укупног извоза Републике Србије у првих једанаест месеци 2023. године.**

Више од половине увоза Републике Србије потиче из земаља ЕУ (57%), следи увоз из земаља евроазијске уније и ЦЕФТЕ. Србија је у периоду јануар - новембар 2023. године забележила **робни увоз из 215 различитих земаља.**

Земље из којих је Србија највише увозила у првих једанаест месеци 2023. године су Немачка (13% укупног увоза) и Кина (12%). У поређењу са истим периодом 2022. године, вредност увоза из Немачке је престигла вредност увоза из Кине, те је Немачка поново постала земља из које се највише увози у Србију. У оквиру групе од првих пет земаља, највећи међугодишњи раст увоза забележен је из Немачке (за 8,6%), док је највећи пад увоза забележен из Руске Федерације (за 43,6% мг.). Збирно гледајући, **увоз из првих пет земаља је смањен за 9,3% мг., а чинио је 42% укупног робног увоза Републике Србије у периоду јануар - новембар 2023. године.**

¹ На основу Методологије статистике спољне трговине која врши обраду по општем систему трговине, појам Неразврстана роба по ЦТ обухвата следеће: војна роба, роба у складиштењу и роба у слободној зони за коју још није одређена царинска тарифа и делови за моторна возила и делови за авионе који се увозе или извозе уз основно средство.
² ЦЕФТА – Земље Западног Балкана: БиХ, Северна Македонија, Црна Гора, Албанија, Молдавија и Србија.

ПРИВРЕДНА КОМОРА ВОЈВОДИНЕ

Првих пет земаља у извозу и увозу Републике Србије, јануар - новембар 2023. године

Земља	Извоз (у 000 евра)	Учешће	Индекс	Земља	Увоз (у 000 евра)	Учешће	Индекс
Немачка	4.005.570	15%	114,8	Немачка	4.398.898	13%	108,6
БиХ	1.823.224	7%	95,9	Кина	4.135.590	12%	94,2
Италија	1.646.172	6%	89,2	Италија	2.443.969	7%	103,6
Мађарска	1.437.947	5%	103,8	Турска	1.553.714	5%	83,5
Румунија	1.313.628	5%	118,2	Руска Фед	1.477.771	4%	56,4

Посматрано према привредним субјектима, на месту највећег извозника Републике Србије налази се **Serbia Zijin Mining**, а следе **Serbia Zijin Bor Copper** и **HBIS GROUP Serbia Iron & Steel**. У првих десет месеци 2023. године, **укупна вредност извоза петнаест највећих извозника Србије износила је 6,0 млрд евра** (око 25% укупног извоза).

Петнаест највећих извозника Републике Србије у периоду јануар - октобар 2023. године

Ред. бр.	Назив извозника	Седиште
1.	Serbia Zijin Mining D.O.O.	Брестовац
2.	Serbia Zijin Bor Copper	Бор
3.	HBIS GROUP Serbia Iron & Steel d.o.o.	Београд
4.	ZF Serbia D.O.O.	Панчево
5.	LEONI Wiring Systems Southeast d.o.o.	Прокупље
6.	Tigar Tyres d.o.o.	Пирот
7.	Društvo za trgovinu ROBERT BOSCH d.o.o.	Београд
8.	Henkel Srbija	Београд
9.	Yura Corporation d.o.o.	Рача
10.	Naftna Industrija Srbije a.d.	Нови Сад
11.	Hemofarm a.d.	Вршац
12.	SCM POWER d.o.o.	Београд
13.	Philip Morris Operations a.d.	Ниш
14.	MINTH AUTOMOTIVE Europe d.o.o.	Лозница
15.	GORENJE DOO	Ваљево

Посматрано према наменским групама робне размене, Србија је у периоду јануар - новембар 2023. **највише извозила и увозила интермедијарне производе** (41% укупног извоза и 35% укупног увоза).

Посматрано по регионима, **Војводина има највеће учешће у извозу Републике Србије** (33% у првих једанаест месеци 2023. године), док се по вредности **увоза** налази **на другом месту (учешће такође 33%)**, након Београдског региона (43%).

Извоз и увоз Републике Србије по регионима,
јануар - новембар 2023. године (учешће %)

VIII.2. Спољнотрговинска робна размена АП Војводине

Укупна спољнотрговинска робна размена АП Војводине у периоду јануар - новембар 2023. године износила је **19,9 млрд евра** (што чини 33% укупне размене Републике Србије у истом периоду), и **за 2,9% је мања** од робне размене остварене у истом периоду 2022. године.

Укупан робни извоз АП Војводине је у првих једанаест месеци 2023. године износио **8,8 млрд евра** (што чини 33% укупног извоза Србије у истом периоду), и **за 3,2% је већи** од извоза забележеног у истом периоду 2022. године, док је **увоз реализован у вредности од 11,1 млрд евра** (што представља 33% укупног увоза Србије), и **за 7,3% је мањи** у односу на увоз у првих једанаест месеци 2022. године.

Због већег увоза од извоза, Војводина је у периоду јануар - новембар 2023. године забележила **дефицит у спољнотрговинској робној размени у вредности од 2,3 млрд евра**, који је за 1,2 млрд евра или 33% мањи од дефицита забележеног у истом периоду 2022. године. **Покривеност увоза извозом у Војводини је у првих једанаест месеци 2023. године износила 79%** и већа је него у истом периоду 2022. године када је износила 71%.

Спољнотрговинска робна размена АП Војводине

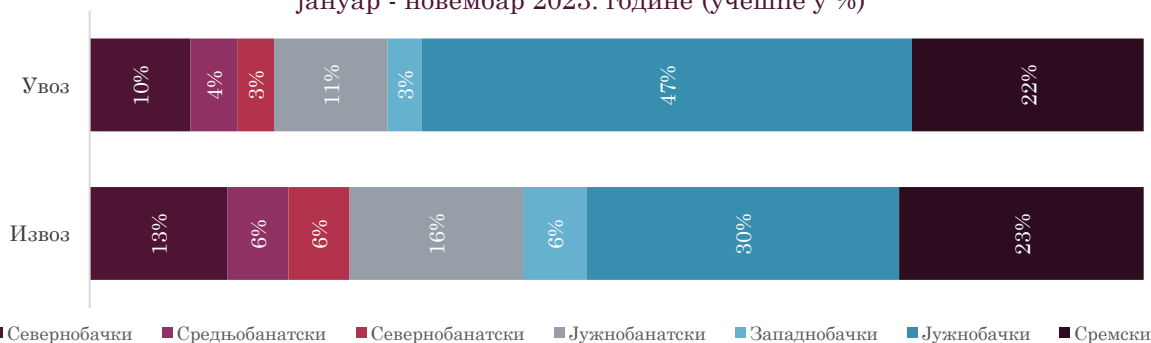
*у 000 евра

Период	Извоз	Индекс	Увоз	Индекс	Укупно	Индекс	Салдо
I-XI 2023.	8.816.452	103,2	11.101.775	92,7	19.918.227	97,1	-2.285.323
I-XI 2022.	8.543.216	124,0	11.979.397	155,5	20.522.613	140,6	-3.436.180
2022.	9.266.202	123,1	13.158.500	152,8	22.424.702	138,9	-3.892.297
2021.	7.526.643	123,6	8.612.676	135,2	16.139.319	129,5	-1.086.033

Посматрано по наменским групама, Војводина је у периоду јануар - новембар 2023. **највише извозила и увозила интермедијарне производе** (38% војвођанског извоза, односно 31% војвођанског увоза чине интермедијарни производи).

Посматрано по управним окрузима, **најважнију улогу у спољнотрговинској робној размени АП Војводине има Јужнобачки округ (30% укупног извоза и нешто мање од половине укупног увоза АП Војводине, 47%, реализовао је Јужнобачки округ у првих једанаест месеци 2023. године)**. На другом месту је **Сремски округ, са учешћем од 23% у извозу, односно 22% у укупном увозу АП Војводине у посматраном периоду**.

Извоз и увоз АП Војводине по управним окрузима, јануар - новембар 2023. године (учешће у %)

Спољнотрговинска робна размена, по Класификацији делатности (КД 2010)

Прерађивачка индустрија представља сектор са доминантним учешћем у извозу АП Војводине (94% у периоду јануар - новембар 2023. године), а међугодишње је забележила **повећање вредности извоза од 6,5% у посматраном периоду** (превасходно под утицајем повећаног извоза моторних возила и приколица, непоменутих машина и опреме, као и електричне опреме). Раст је забележен у **16 од 23 области** прерађивачке индустрије Покрајине (које заједно чине 83% укупног извоза сектора у посматраном периоду).

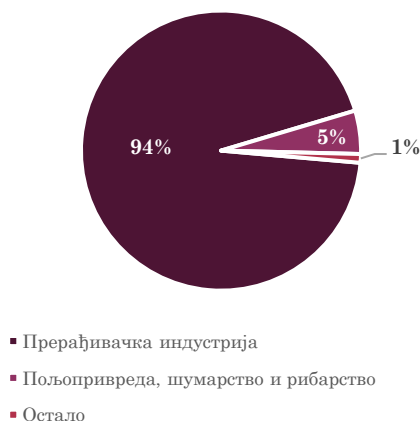
Сектор **Пољопривреда, шумарство и рибарство** реализовао је **5% укупног војвођанског извоза** у периоду јануар - новембар 2023. године, а забележио је **међугодишње смањење од 34,2%** (вођено међугодишњим **падом вредности извоза кукуруза од 60% мг.**, производа која чини 22% укупног извоза целокупне пољопривреде у Војводини у посматраном периоду).

Када је реч о увозу, посматрано по секторима делатности, **Прерађивачка индустрија** остварује нешто **више од половине укупног војвођанског увоза (57%** у периоду јануар - новембар 2023. године), а међугодишње је забележила **смањење вредности увоза за 7,3%** (превасходно под утицајем смањења увоза хемикалија и хемијских производа, непоменутих машина и опреме, као и основних метала). Смањење вредности увоза забележено је у **16 од 23 области** Прерађивачке индустрије Покрајине (које заједно чине 58% укупног увоза датог сектора у посматраном периоду).

На другом месту је **увоз сектора Рударство** (учешће **25%** у периоду јануар - новембар 2023. године), који је међугодишње забележио **смањење од 21,3%** (највећим делом проузроковано **смањењем увоза сирове нафте и природног гаса за 21,4% мг.**, групе која чини 99% увоза читавог сектора Рударство у АП Војводини).

Увоз сектора Некласификовано по КД налази се на трећем месту у укупном увозу АП Војводине (учешће **15%** у периоду јануар - новембар 2023. године), док се на четвртом месту налази **увоз Пољопривреде, шумарства и рибарства** (учешће **3,0%**), који је забележио међугодишње **повећање вредности увоза од 14,9%** (првенствено због знатно већег увоза семенског кукуруза).

Структура извоза АП Војводине,
јануар - новембар 2023. године

Структура увоза АП Војводине,
јануар - новембар 2023. године

Посматрано по областима делатности, из Војводине су у периоду јануар - новембар 2023. године **највише извозиле** управо области прерађивачке индустрије, и то Производња **електричне опреме**, Производња **прехрамбених производа**, Производња **непоменутих машина и опреме** и Производња **моторних возила и приколица**. Ове четири области делатности реализују **готово половину целокупног извоза АП Војводине (48% у периоду јануар - новембар 2023)**.

Поменуте четири области делатности, које су водеће према вредности оствареног извоза у Војводини, забележиле су повећање вредности извоза у односу на период јануар - новембар 2022. године. Наиме, извоз **електричне опреме**, области са појединачно највећом вредношћу извоза у посматраном периоду (1,3 млрд евра), забележио је **међугодишњи раст од 14,4%**, извоз **прехрамбених производа** (1,1 млрд евра) **раст од 0,8% мг.**, извоз **непоменутих машина и опреме** забележио је **међугодишњи раст од 21,9%**, а извоз **моторних возила и приколица** позициониран на четвртм месту, остварио је **раст вредности извоза од 30,4%**.

Извоз АП Војводине по областима делатности, јануар - новембар 2023.

У увозу АП Војводине се на првом месту налази област сектора Рударство, и то **Експлоатација сирове нафте и природног гаса (24% укупног војвођанског увоза у периоду јануар - новембар 2023. године)**. Следи увоз области **Некласификовано по КД (15%)**, затим увоз **непоменутих машина и опреме (8%)**, **хемикалија и хемијских производа (7,0%)**, те **електричне опреме (7%)**. **Више од половине укупног увоза АП Војводине остварују наведене области делатности (61% у периоду јануар - новембар 2023)**.

Увоз **сиrove нафте и природног гаса**, области са појединачно највећом вредношћу увоза у Војводини у првих једанаест месеци 2023. године (2,7 млрд евра), остварио је **међугодишњи пад од 21,4%**. С друге стране, увоз области **Некласификовано по КД** је забележио **раст од 24,5% мг.**, док су области Производња **непоменутих машина и опреме** и Производња **хемикалија и хемијских производа** такође забележиле **међугодишње смањење увоза, од 12,5% и 23,8% респективно**. Увоз **електричне опреме**, који је позициониран на петом месту, међугодишње је повећан за **5,2%**.

Увоз АП Војводине по областима делатности, јануар - новембар 2023.

Ако се посматрање сузи на ниво артикала, **из АП Војводине се**, као и на нивоу целе земље, **највише извозе Сетови проводника за паљење, остали сетови за возила (учешће 6% у периоду јануар – новембар 2023. године)**, извезени у вредности од око **492 млн евра** у посматраном периоду, што је **за 25,8% више** него у истом периоду 2022. године. Војвођански извоз Сетова проводника за паљење, осталих сетова за возила, чинио је **32% укупног републичког извоза овог артикла у посматраном периоду**.

Делови за електромоторе и електричне генераторе, као и електричне генераторске агрегате и ротационе конверторе, представљају други артикал у извозу АП Војводине, са учешћем од 4% и **повећањем вредности извоза од 21,4% мг.** (Војводина реализује **98% укупног републичког извоза овог артикла**). На трећем месту је извоз **Осталих лекова, за малопродају**, који чини **3% укупног војвођанског извоза**, а забележио је повећање вредности извоза од 23,9% мг.

Војводина је реализовала **целокупан републички извоз Турбокомпресора једностепених**, у посматраном периоду. Из Војводине је у периоду јануар - новембар 2023. године **извезено 4.966 различитих врста производа**.

Пет најзаступљенијих производа у извозу АП Војводине

Назив производа	2022.			I-XI 2023.			Учешће у извозу РС датог артикла
	Вредност (у 000 евра)	Учешће	Индекс 2022/2021	Вредност (у 000 евра)	Учешће	Индекс I – XI 2023 / I – XI 2022	
УКУПНО	4.969 врста производа			4.966 врста производа			
Сетови проводника за паљење, остали сетови за возила	430.017	5%	114,0	491.841	6 %	125,8	32%
Делови за машине из тарифног броја 8501 и 8502 ³ , остало	293.885	3%	143,6	322.730	4%	121,4	98%

³ ЦТ 8501 - Електромотори и електрични генератори; ЦТ 8502 - Електрични генераторски агрегати и ротациони конвертори (претварачи).

ПРИВРЕДНА КОМОРА ВОЈВОДИНЕ

Остали лекови, за малопродају	206.883	2%	131,2	239.445	3%	123,9	81%
Храна за псе и мачке, скроб>30%, млечни производи=<10%	121.401	1%	114,6	161.900	2%	150,4	97%
Турбокомпресори, једностепени, остали	52.489	1%	607,9	156.102	2%	389,6	100%

У Војводину је у првих једанаест месеци 2023. године увезено 6.683 различитих врста производа.

На првом месту је **Нафта и уље од битуменозних минерала, сирова** (14% укупног увоза), увезена у вредности од **1,6 млрд евра** у посматраном периоду, што је **за 19,0% мање него у истом периоду 2022. године**. Међу земљама из којих се увози нафта, за разлику од истог периода 2022, појавили су се Казахстан, Норвешка, Либија, Нигерија и Азербејџан, док је увоз из Руске Федерације и Ирака смањен. **У Војводини се реализује целокупан републички увоз нафте.**

На другом месту је увоз **Неразврстане робе по ЦТ - робе у слободној зони** (10% укупног војвођанског увоза у периоду јануар - новембар 2023), који је међугодишње повећан за 43,2%, те увоз **Гаса природног у гасовитом стању, са истим учешћем у увозу (10%)**, у посматраном периоду увезен у вредности од **1,1 млрд евра**, што је **за 24,6% мање мг.** (вођено смањеним увозом из Мађарске).

Пет најзаступљенијих производа у увозу АП Војводине

Назив производа	2022.			I-XI 2023.			Учешће у увозу РС датог артикла
	Вредност (у 000 евра)	Учешће	Индекс 2022/2021	Вредност (у 000 евра)	Учешће	Индекс I-XI 2023/I-XI 2022	
УКУПНО	6.629 врста производа			6.683 врста производа			
Нафта и уља од битуменозних минерала, сирова	2.175.517	17%	191,1	1.601.558	14%	81,0	100%
Неразврстана роба по ЦТ-роба у слободној зони	844.300	6%	168,1	1.104.493	10%	143,2	80%
Гас природни у гасовитом стању	1.634.050	12%	385,5	1.103.897	10%	75,4	100%
Неразврстана роба по ЦТ-роба на складиштењу	584.550	4%	132,9	517.596	5%	97,3	18%
Делови за машине из тарифног броја 8501 и 8502, остало	173.780	1%	162,2	185.913	2%	118,1	62%

Спољнотрговинска робна размена по земљама

Извоз АП Војводине се у највећој мери ослања на тражњу ЕУ и региона. **На тржиште ЕУ пласирано је 71% укупног војвођанског извоза** у периоду јануар - новембар 2023. године, што је **за 3,1% више мг.** (Војводина у ЕУ највише извози **електричну опрему и моторна возила и приколице**). Следи пласман **на тржиште ЦЕФТА (14% укупног војвођанског извоза)**, који је мг. **смањен за 6,7%** (у земље ЦЕФТА највише се извозе **прехрамбени производи и деривати нафте**).

Извоз АП Војводине јануар - новембар 2023.

	Учешће	Индекс
ЕУ:	71%	103,1
ЦЕФТА:	14%	93,3

Нешто више од половине увоза АП Војводине потиче такође из земаља ЕУ (53% у периоду јануар - новембар 2023), који је међугодишње смањен за 6,0% (из ЕУ се највише увозе прехранбени производи, машине и опрема и електрична опрема). На другом месту је увоз из земаља АРЕС⁴, одакле Војводина реализује 23% свог увоза, затим увоз из земаља СИС⁵ (14% увоза) и из земаља ОПЕС⁶ (9%).

Увоз АП Војводине
јануар - новембар 2023.

	Учешће	Индекс
ЕУ:	53%	94,0
АРЕС:	23%	73,4
СИС:	14%	72,0
ОПЕС:	9%	94,3

Појединачно гледано, Војводина је у периоду јануар - новембар 2023. године забележила извоз у 151 различиту земљу. Извоз у првих десет земаља чинио је 66% укупног војвођанског извоза у периоду јануар - новембар 2023. године.

Главна дестинација војвођанског извоза је традиционално Немачка (21% укупног робног извоза АП Војводине у посматраном периоду), у коју је извезено за 27,9% више него у истом периоду 2022. године. Учешће Немачке у укупном извозу Војводине расте из године у годину, што је јасан показатељ важности немачке привредне активности за нашу привреду и извоз.

Поред Немачке, из Војводине се значајан извоз пласира и у Италију (9%), Босну и Херцеговину (8%) и Мађарску (7%). У односу на период јануар - новембар 2022. године, у групи од водећих десет извозних дестинација, поред извоза у Немачку, повећан је и извоз у Шведску (за 31,3% мг.), Чешку (за 15,9% мг.), као и Словенију (за 1,5% мг.), док је извоз у остале земље међугодишње смањен, а највише је смањен извоз у Румунију, за 29,5% (услед смањеног извоза кукуруза).

Првих десет земаља у извозу АП Војводине, јануар - новембар 2023. године

Земља	Извоз (у 000 евра)	Учешће у извозу АПВ	Индекс
Немачка	1.833.029	21%	127,9
Италија	759.517	9%	92,1
БиХ	721.376	8%	86,5
Мађарска	639.061	7%	95,1
Румунија	358.907	4%	70,5
Руска Фед.	352.222	4%	94,4
Хрватска	321.727	4%	88,6
Чешка	316.236	4%	115,9
Словенија	290.891	3%	101,5
Шведска	249.898	3%	131,3

Када је реч о увозу, Војводина је у првих једанаест месеци 2023. године забележила увоз из 172 различите земље, при чему је увоз из првих десет земаља чинио 65% укупног увоза АП Војводине у посматраном периоду.

Највећи увоз Војводина реализује из Немачке (15% у периоду јануар - новембар 2023. године) и Руске Федерације (11%). Међугодишње, увоз је у оквиру групе од

⁴ АРЕС – Азијско пацифичко економско удружење.

⁵ СИС – Комонвелт независних држава.

⁶ ОПЕС – Удружење земаља извозника нафте.

водећих десет земаља из којих Војводина увози, **највише повећан из Немачке**, за 99,2 млн евра, док је с друге стране, **међугодишње значајно смањен из Мађарске**, за 535 млн евра или 52,2%, **услед смањеног увоза гаса** (у првих једанаест месеци 2023. године из Мађарске је увезено гаса у вредности од свега 94,8 млн евра, док је у истом периоду 2022. године тај увоз износио 670,3 млн евра). Такође, **значајније је смањен и увоз из Руске Федерације**, за 906 млн евра или 43,6% мт., услед смањене вредности увоза нафте.

Првих десет земаља у увозу АП Војводине, јануар - новембар 2023. године

Земља	Увоз (у 000 евра)	Учешће у увозу АПВ	Индекс
Немачка	1.708.130	15%	106,2
Руска Фед.	1.172.614	11%	56,4
Кина	981.850	9%	98,1
Италија	820.684	7%	104,4
Ирак	746.431	7%	72,5
Мађарска	488.677	4%	47,8
Аустрија	331.662	3%	105,8
Турска	320.615	3%	77,7
Пољска	306.608	3%	106,8
Чешка	293.707	3%	125,6

VIII.3. Аграрна спољнотрговинска робна размена⁷

Укупна спољнотрговинска размена аграрних производа АП Војводине је за једанаест месеци 2023. године износила 2,8 млрд евра, што је за 4,5% мање у односу на размену остварену у истом периоду 2022. године. Међугодишње, извоз аграра је смањен за 9,4%, док је увоз повећан за 4,3%.

Спољнотрговинска робна размена аграра АП Војводине (по КД 2010)

Период	Извоз	Индекс	Увоз	Индекс	Укупно	Индекс	Салдо
I-XI 2023.	1.727.457	90,6	1.089.083	104,3	2.816.540	95,5	638.374
I-XI 2022.	1.905.891	111,7	1.044.387	136,0	2.950.278	119,2	861.505
2022.	2.074.868	111,4	1.183.865	134,9	3.258.733	118,9	891.003
2021.	1.862.627	112,3	877.342	121,6	2.739.969	115,1	985.285

*у 000 евра

Учешће аграрних производа у укупном војвођанском извозу износило је 20% у периоду јануар - новембар 2023. године, док је у укупном увозу заступљеност аграра била 10%.

Већа вредност извоза водећег извозног производа аграра АП Војводине, Хране за псе и мачке (за 50,4% мт.), забележена у периоду јануар - новембар 2023. године последица је раста цене (за 23,6% мт.). Већи извоз забележен је и код артикла Семе уљане репице, остало, како вредносно (2,6 пута мт.), тако и количински (3,9 пута мт.), иако је цена у посматраном периоду била нижа за 33,3% у поређењу са истим периодом 2022. године. Раст вредности извоза од 39,9% забележен је и код Пива

⁷Аграрну спољнотрговинску размену према Класификацији делатности (КД 2010) чине: сектор А-Пољопривреда, шумарство и рибарство и део сектора Ц-Прерађивачка индустрија (области: Производња прехранбених производа, Производња пића и Производња дуванских производа).

добијеног од слада у боцама до 10 l, првенствено због раста цене за 3,8% мг. Извезене су значајно веће количине **Брашна од обичне пшенице и пира** (40,1% мг.), али због мање просечне извозне цене вредност извоза је већа свега 7,7%. **Безалкохолног пива** је извезено у вредности од 3,7 млн евра, док је у истом периоду 2022. године извоз износио 22,5 хиљада евра. Евидентан је и раст вредности и количине извоза **Дувана за жвакање и дувана за шмркање** у односу на исти период 2022. године, а треба напоменути да у 2021. и 2020. години није забележен извоз овог производа, и да је сва количина извезена из Војводине.

Из АП Војводине је, за једанаест месеци 2023. године, извезено **527,1 хиљада тона Кукуруза, осталог**, што је за **40,9% мање мг.**, док је вредносно извоз мањи за 150,9 млн евра (60,3% мг.). Забележен је и пад извоза **Шећера белог, у чврстом стању, и количински и вредносно**, иако је просечна извозна цена порасла у односу на исти период 2022. године. **Главна дестинација извоза шећера у последњих пет година је Бугарска**, где је у периоду јануар - новембар 2023. године извезено 34.951 тона шећера мање, а остварена вредност извоза је мања за 23,6 млн евра у односу на исти период 2022. године. Међугодишње посматрано, извезене су и **мање количине јабука, погача уљаних и остали чврсти остаци из уља од соје, и семена сунокрета** и то за 12,6%, 38,5% и 70,1%, респективно.

Десет најзаступљенијих производа у извозу аграра АП Војводине, јануар - новембар 2023.

Назив производа	Вредност (у 000 евра)	Индекс I – XI 2023 I – XI 2022	Учешће	Тежина (у t)	Индекс I – XI 2023 I – XI 2022
Храна за псе и мачке, скроб>30%, млечни производи=<10%	161.900	150,4	9,4%	50.407	121,7
Остала пшеница и наполица, остало	102.981	63,8	6,0%	449.217	85,5
Кукуруз, остали	99.406	39,7	5,8%	527.112	59,1
Уље од сунцокрета, шафранике, остало, за остале сврхе	59.771	72,4	3,5%	52.020	107,6
Уље сојино, сирово, укључујући дегумирано, остало	51.481	80,6	3,0%	50.056	120,6
Сладолед, не садржи или садржи млечне масноће<3%	50.886	112,3	2,9%	17.525	86,6
Уље од сунцокрета, сирово, за остале сврхе	43.270	101,6	2,5%	48.537	148,7
Концентрати беланчевина без млечних масноћа и слично	42.373	92,2	2,5%	22.386	84,2
Шећер бели, у чврстом стању	41.199	60,9	2,4%	47.656	48,1
Брашно, од обичне пшенице и пира	39.067	107,7	2,3%	115.271	140,1

На увозној страни, у поређењу са истим периодом 2022. године, забележен је **мањи увоз** Млека и павлаке, неконцентрованих, без шећера, мм>1%=<3%, В=<2l (за 40,2% мг.), затим Јабука, свежих, осталих (за 60,7% мг.), Пива, добијеног од слада, у судовима до 10 l, остало (за 36,2% мг.), као и Свиња, живих, масе=<50kg, домаће врсте, остало (за 28,0% мг.). Осим тога, међугодишње су увезене и мање количине тестенине некуване и мандарина, и то за 38,1% и 48,2%, респективно.

С друге стране, **увезене су веће количине соје**, пре свега због мање производње у 2022. години (75% је увоз из Хрватске). До значајнијег повећања увоза дошло је и код производа **Кукуруз, семенски, обични хибриди** (за 77,2% мг.), првенствено због веће количине увоза из Румуније, Мађарске и Чилеа. У посматраном периоду, у АП Војводину је у односу на период јануар – новембар 2022. године знатно више увезено какаа у зрну сировог или печеног, кукурузног скроба, осталих сортних белих вина из ЕУ, погаче уљане и остаци од семена сунцокрета, шећера белог у чврстом стању, лука црног свежег, краставаца и корнишона, итд.

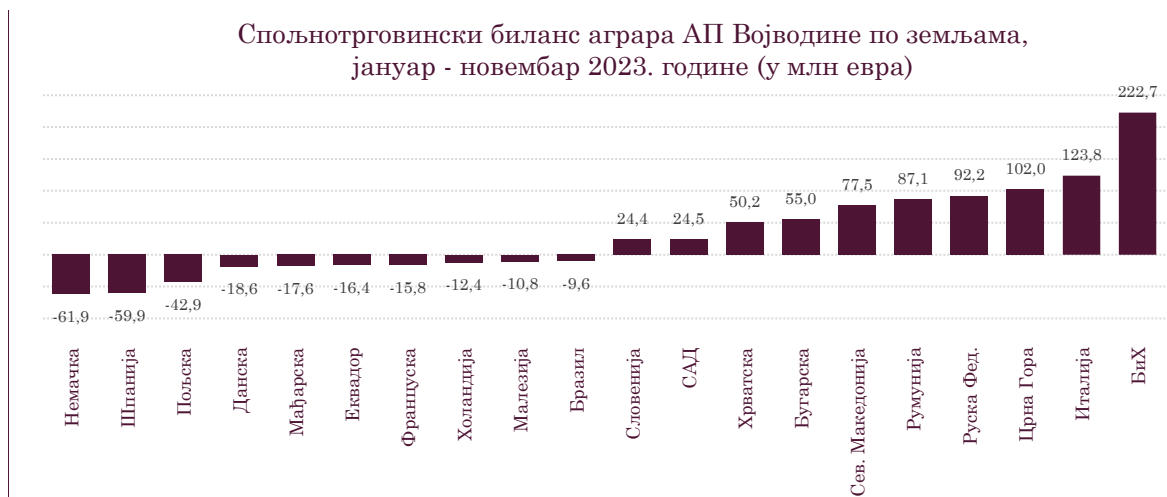

ПРИВРЕДНА КОМОРА ВОЈВОДИНЕ

Десет најзаступљенијих производа у увозу аграра АП Војводине, јануар - новембар 2023.

Назив производа	Вредност (у 000 евра)	Индекс I – XI 2023 I – XI 2022	Учешће	Тежина (у t)	Индекс I – XI 2023 I – XI 2022
Кукуруз, семенски, обични хибриди	40.509	247,4	3,7%	8.162	177,2
Месо од домаћих свиња, остало, без костију, смрзнуто	38.633	114,7	3,5%	11.536	86,8
Соја у зрну, ломљена или дробљена, осим за сетву	38.533	95,0	3,5%	75.697	121,4
Брашно, прах и пелете, од меса или отпадака; чварци	21.377	151,8	2,0%	19.799	131,8
Кафа, непржена, са кофеином	19.773	80,2	1,8%	6.962	86,2
Банане, остале, свеже	18.434	111,8	1,7%	21.594	101,6
Цигарете које садрже дуван, остале	18.433	54,8	1,7%	835	51,3
Уље палимино, остало, течно, за остале сврхе	18.077	81,5	1,7%	13.959	97,7
Сладолед, не садржи или садржи млечне масноће<3%	17.806	108,7	1,6%	5.135	88,6
Коже говеђе, сирове, остале, укључујући крупоне, потрбушине	17.394	108,3	1,6%	15.874	95,5

Суфицит у спољнотрговинској размени аграра у АП Војводини остварује се извозом: хране за псе и мачке, кукуруза, пшенице, сладоледа, пива, јабука, брашна, сунцокретовог уља, шећера, тестенине, док **дефицит настаје увозом**, не само производа који се не производе у Србији, него и месо од домаћих свиња смрзнутог, семенског кукуруза, парадајза, црног лука, млека и павлаке.

IX. ЗАПОСЛЕНОСТ

Укупан број запослених у Републици Србији, према подацима за трећи квартал 2023. године, износио је **2.360.762** лица, што у односу на претходни квартал представља смањење за 3.378 лица или 0,1%, док у односу на трећи квартал 2022. године представља повећање од 51.807 лица, односно 2,2%.

Међугодишњи раст регистроване запослености **одређен је повећањем броја запослених код правних лица** (за око 36 хиљ. лица или 2,0% мг.), као и **предузетника и запослених код њих и лица која самостално обављају делатност** (за око 18 хиљ. лица или 4,6% мг.), док је с друге стране **број регистрованих индивидуалних пољопривредника међугодишње смањен** (за око 2,6 хиљ. лица или -4,7% мг.).

Регистрована запосленост у приватном сектору у Србији износи око 1,8 млн лица (што чини 74% укупне регистроване запослености у Србији) и **повећана је за око 51 хиљ. лица** у односу на исти период 2022. године (за 3,0% мг.).

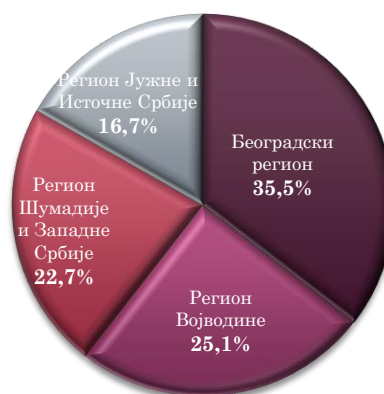
У јавном сектору, број регистровано запослених у Србији за трећи квартал 2023. године износи **609.609** лица, што је **за готово хиљаду лица више него у истом периоду 2022. године** (раст од 0,2% мг.), а **за око 3 хиљ. лица мање у односу на претходни квартал** (-0,6%). Запосленост у јавном сектору је **повећана претежно у области образовања**.

Посматрано по секторима делатности, у Републици Србији је у трећем кварталу 2023. године, у односу на исти квартал 2022. године, **највеће повећање броја запослених забележено у сектору Стручне, научне и техничке делатности** (за 17.004 лица), и то у области Архитектонске и инжењерске делатности, инжењерско испитивање и анализе (повећање запослених од готово 11 хиљ. лица мг.), као и сектору **Информисање и комуникације** (раст за 12.408 лица), и то у оквиру области Рачунарско програмирање, консултантске и с тим повезане делатности (повећање запослености за готово 12 хиљ. лица мг.).

Посматрано према статистичким територијалним јединицама, **највећи број запослених бележи Београдски регион** (837.246 у трећем кварталу 2023. године), за којим следи **Регион Војводине** (592.413 запослених) и Регион Шумадије и Западне Србије (535.835 запослених), док је **најмањи број запослених регистрован у Региону Јужне и Источне Србије** (395.268). У односу на исти период 2022. године, запосленост је повећана у свим регионима Републике Србије, а највише у Београдском региону (за око 25 хиљ. лица или 3,1% мг.).

Стопа запослености у Републици Србији износи 50,7%, а на нивоу Војводине 49,6%, према Анкети о радној снази РЗС-а за трећи квартал 2023. године.

Регистрована запосленост по регионима Србије, Q3 2023. године

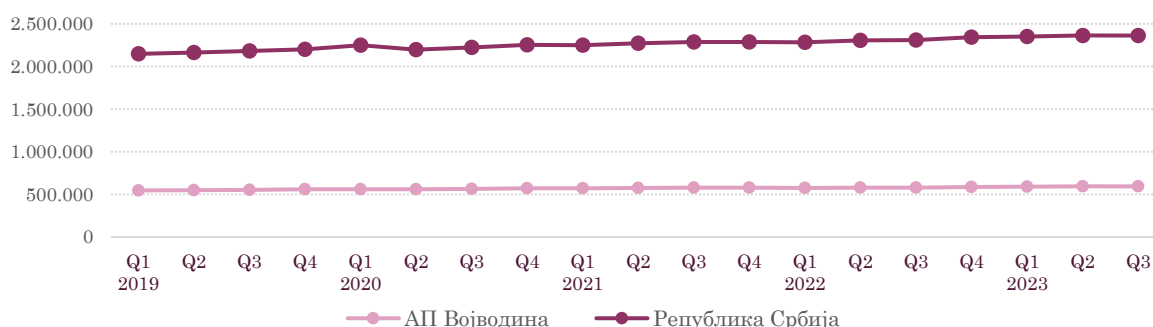

У Војводини је запосленост у трећем кварталу 2023. године, у односу на исти период 2022. године, повећана за 14.407 лица, односно 2,5% и чинила је 25,1% укупне запослености у Републици Србији у истом периоду. Запосленост је у Војводини смањена у односу на претходни квартал 2023. године, за 1.358 лица, односно 0,2%.

Посматрано по кварталима, запосленост, како на републичком, тако и на покрајинском нивоу, има благо узлазну путању и бележи врхунац у другом кварталу 2023. године, са апсолутним износом од 593.771 запослених у Војводини, односно 2.364.140 запослених у целој земљи.

Регистрована запосленост у Републици Србији и АП Војводини по кварталима

Посматрано према модалитетима запослености, у Војводини је у трећем кварталу 2023. године највише запослених било у правним лицима (471.096, односно 79,5%), за 2,3% више у односу на трећи квартал 2022. године. Предузетника и запослених код њих, као и лица која самостално обављају делатност било је 105.638 (17,8%), што је за 4,4% више у односу на исти квартал 2022. године, док је регистрованих индивидуалних пољопривредника било 15.679 (2,7%), што је за 5,0% мање у односу на трећи квартал 2022. године.

Модалитети регистроване запослености у Војводини, међугодишњи раст, трећи квартал 2023. године

Посматрано по секторима делатности, у Војводини је у трећем кварталу 2023. године највише запослених (посматрано у оквиру приватног сектора) регистровано у Прерађивачкој индустрији (27,0%) и Трговини на велико и трговини на мало (15,7%), а следи запосленост у секторима Здравствена и социјална заштита и Образовање (учешће по 6,9%), те сектору Саобраћај и складиштење (5,5%).

У односу на трећи квартал 2022. године, у Војводини је запосленост највише порасла у сектору Информисање и комуникације (за 10,3% мг.), потом у сектору Финансијске делатности и делатност осигурања (9,3% мг.), Рударство (9,1% мг.), Стручне, научне и техничке делатности (8,8% мг.) и 2022 сектору Пословање некретнинама (7,6% мг.), док је највише смањена у сектору Пољопривреда, шумарство и рибарство (-1,4% мг.), Државна управа и одбрана (-0,7% мг.) и сектору Административне и помоћне услужне делатности (-0,4% мг.).

Број регистровано запослених у Војводини према секторима делатности, трећи квартал 2023. године

Међугодишња стопе раста запослености по секторима делатности у Војводини, трећи квартал 2023. године (у %)

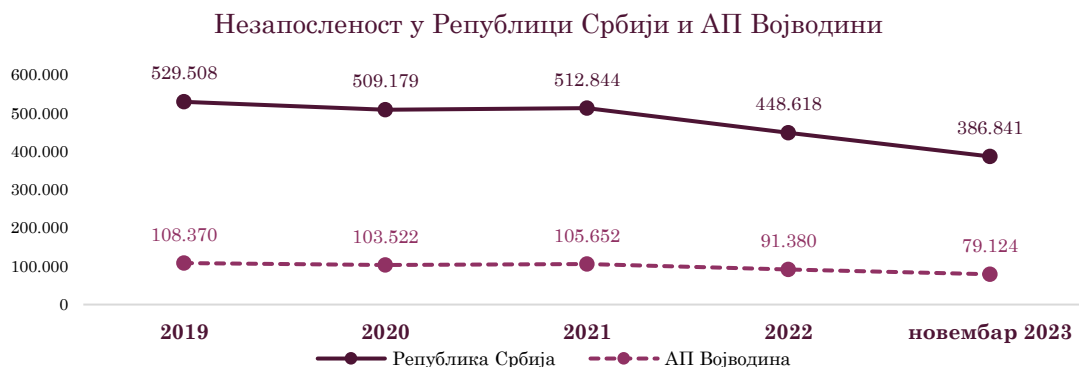
Х. НЕЗАПОСЛЕНОСТ

Према евиденцији НСЗ, последњих година приметан је тренд смањења незапослености како на нивоу Републике Србије, тако и посматрано на нивоу Војводине. У новембру 2023. године се на евиденцији НСЗ бележи мањи број незапослених у односу на новембар 2022. године.

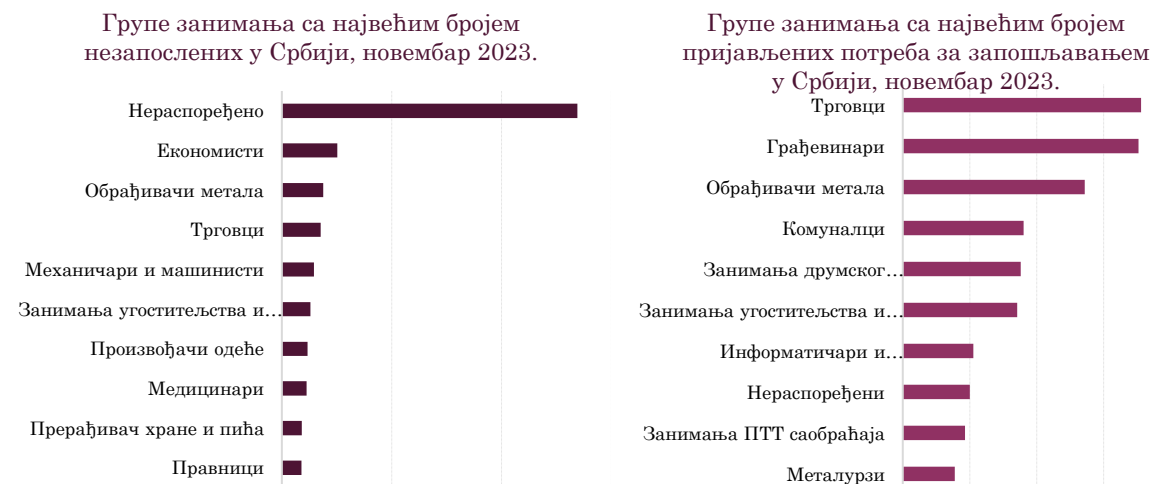
Стопа незапослености у Републици Србији износи 9,0%, а на нивоу Војводине 10,1%, према Анкети о радној снази РЗС-а за трећи квартал 2023. године.

У Републици Србији је на крају новембра 2023. на евиденцији НСЗ-а било **386.841** активно незапослених лица, што је за **42.115** лица, односно за **9,8%** мање у односу на новембар 2022. године. Посматрано према регионима, највећи број незапослених је регистрован у Региону Шумадије и Западне Србије (35% од укупно незапослених), а најмањи у Београдском региону (11%).

У Војводини је регистровано **79.124** активно незапослених лица на крају новембра 2023, што је за **8.054**, односно **9,2%** мање у односу на новембар 2022. године.

Посматрано према групама занимања незапослених лица, у Србији највећи број незапослених лица припада групи Економисти (7% укупно незапослених на крају новембра 2023. године), затим Обрађивачи метала и Трговци (по 5%). С друге стране, групе занимања са највећим бројем пријављених потреба за запошљавањем у Србији су, на крају новембра 2023, Трговци и Грађевинари.

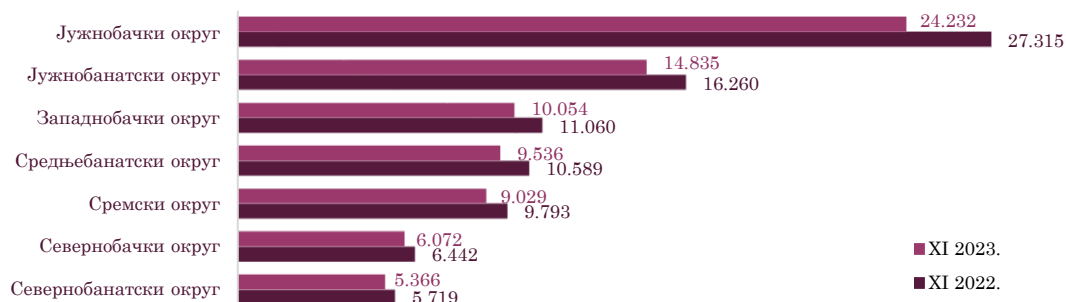

Незапосленост је у новембру 2023. године међугодишње смањена у сваком округу АП Војводине појединачно посматрано. Највеће међугодишње смањење

забележено је у Јужнобачком округу (-11,3% мг.), следи Средњебанатски округ (-9,9% мг.), затим Западнобачки округ (-9,1% мг.), Јужнобанатски округ (-8,8% мг.), Сремски округ (-7,8% мг.), Севернобанатски округ (-6,2% мг.) и на крају Севернобачки округ (-5,7% мг.).

Број активно незапослених лица према окрузима АП Војводине

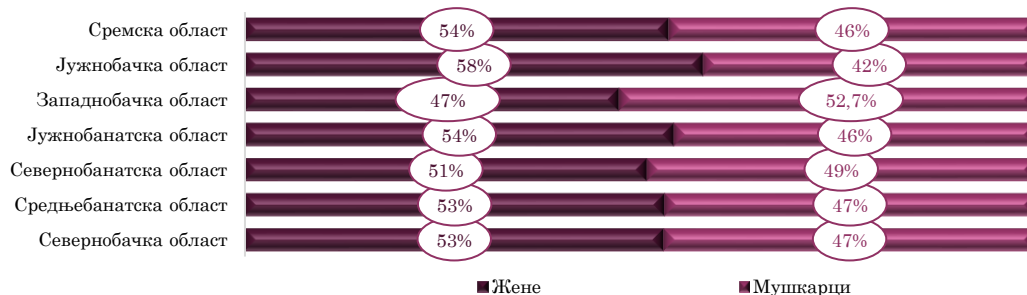
Посматрано према општинама АП Војводине, највећи број незапослених је регистрован у Граду Новом Саду (13% од укупног броја незапослених у Војводини), а најмањи у општини Сремски Карловци (0,3%).

Општине са најмањим и највећим бројем незапослених лица по окрузима АП Војводине, новембар 2023. године

Округ	Укупно	Општина са најмањим бројем незапослених лица у округу	Општина са највећим бројем незапослених лица у округу
АП Војводина	79.124	-	-
Севернобанатски	5.366	Ада (386)	Кикинда (2.060)
Севернобачки	6.072	Мали Иђош (1.378)	Суботица (3.222)
Сремски	9.029	Пећинци (471)	Ср. Митровица (2.093)
Средњебанатски	9.536	Нова Црња (924)	Зрењанин (4.729)
Западнобачки	10.054	Озаци (1.354)	Сомбор (4.380)
Јужнобанатски	14.835	Опово (582)	Панчево (4.632)
Јужнобачки	24.232	Ср. Карловци (256)	Нови Сад (10.132)

Посматрано према полу, у структури активно незапослених лица АП Војводине, **54% чине жене**, а **46% мушкарци**, према евиденцији на крају новембра 2023. године. У свим окрузима Војводине приближно је уједначена структура незапослених лица посматрано према полу, осим у Јужнобачком округу, где је нешто приметнија разлика (58% чине жене, а 42% мушкарци).

Структура незапослених лица у евиденцији НСЗ, према полу и областима АП Војводине, новембар 2023. године

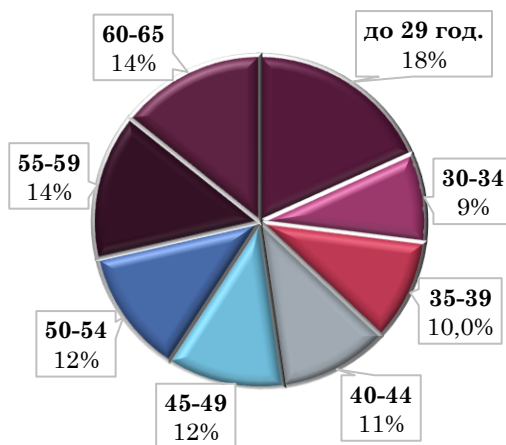

Посматрано **према степену стручне спреме**, највеће учешће у укупном броју активно незапослених лица Војводине чине лица **I степена стручне спреме (40%)**, а најмање учешће заузимају лица **VIII степена стручне спреме (0,04%)**.

Посматрано **према старосној структури**, у Војводини, према подацима за новембар 2023. године, 18% активно незапослених лица чине млади до 29 година старости. У групи старости 30-39 година, активно тражи запослење 19% незапослених. **Незапослена лица** која теже налазе запослење или на њега чекају дуже су у **групи старости 50-65 година** и они **чине 41% укупног броја незапослених**.

Незапослена лица према старости у Војводини,
новембар 2023. године

Посматрано **према трајању незапослености**, на крају новембра 2023. године, у Војводини је 37% активно незапослених лица на посао чекало годину дана или краће, док је преосталих **63% на посао чекало дуже од годину дана**.

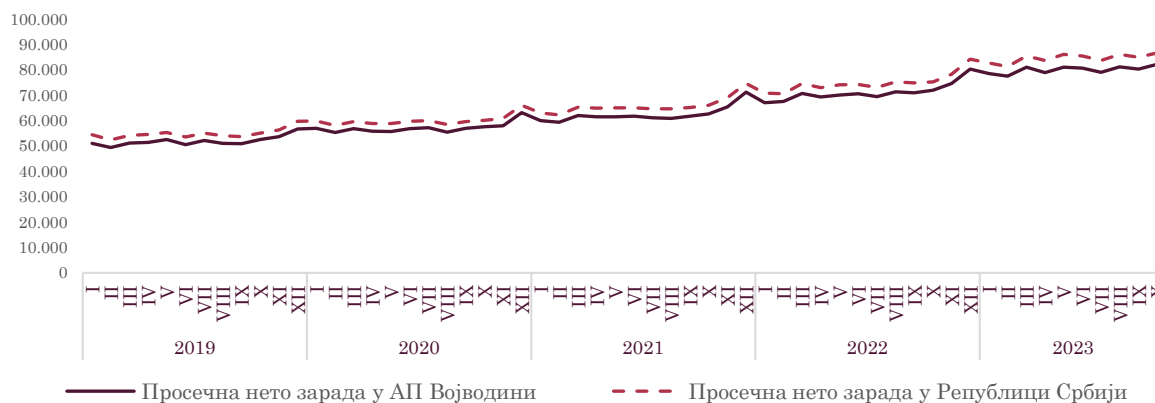

XI. ЗАРАДЕ

Просечна бруто зарада у Републици Србији је у октобру 2023. године износила 119.791 динара, а просечна нето зарада 86.738 динара. У поређењу са истим месецом 2022. године, просечна зарада за октобар 2023. године **номинално је већа за 15,1%, а реално за 6,1%.** У односу на септембар 2023, просечна зарада у Србији забележила је **номинални раст од 2,0%, односно реални раст од 1,7%.** Медијална нето зарада за октобар 2023. године износила је 67.124 динара, што значи да је 50% запослених остварило зараду до наведеног износа.

У АП Војводини је у октобру 2023. године просечна бруто зарада износила 113.785 динара (за 5,0% мање од републичког просека), а просечна нето зарада 82.241 динар (за 5,2% мање од републичког просека). У поређењу са истим месецом 2022. године, просечна бруто и нето зарада у Војводини номинално су веће за 14,1%. У поређењу са септембром 2023, просечна бруто и нето зарада номинално је већа за 2,3%.

Просечна нето зарада у Републици Србији и АП Војводини (РСД)

За период јануар - октобар 2023. године, просечна бруто зарада у Републици Србији износи 116.868 динара, а просечна нето зарада 84.694 динара. Раст бруто и нето зараде у периоду јануар - октобар 2023. године, у односу на исти период 2022. године, износи **15,0% номинално**, односно **1,4% реално**. Раст зарада вођен је и даље **бржим растом зарада у приватном сектору (16,1%), него у јавном сектору (12,8%).**

У првих десет месеци 2023. године остварен је двоцифрен међугодишњи раст просечних нето зарада **код скоро свих сектора делатности у Србији**, а најизраженији је у сектору **Трговине на велико и трговине на мало (16,1% мг.)**, потом у **Прерађивачкој индустрији (15,8% мг.)**, те у сектору **Уметност, забава и рекреација (15,5% мг.)**.

Посматрано по **областима делатности**, у Србији је у првих десет месеци 2023. године **највиша просечна нето зарада забележена у области Рачунарско програмирање, консултантске и с тим повезане делатности**, у износу од **259.848 динара**, која је у односу на исти период 2022. забележила повећање од 18.427 динара или 7,6%. У свим областима делатности из групе првих пет по висини зараде у периоду јануар - октобар 2023, у односу на исти период 2022, повећана је просечна нето зарада.

Највише просечне зараде у Републици Србији, по областима делатности,
јануар - октобар 2023. године (у РСД)

Области делатности	Бруто	Нето
Рачунарско програмирање, консултантске и с тим повезане делатности	353.090	259.848
Ваздушни саобраћај	259.448	193.196
Научно истраживање и развој	244.815	177.899
Управљачке делатности; саветовање у вези са управљањем	205.632	150.684
Експлоатација сирове нафте и природног гаса	206.621	150.489

Најнижа просечна нето зарада у Србији у периоду јануар - октобар 2023. године забележена је у области **Остале услужне делатности**, у износу од **46.520 динара** (али за 13,4% више мг.), а потом у области **Делатност припремања и послуживања хране и пића**, у износу од **46.939 динара** (за 12,0% више мг.).

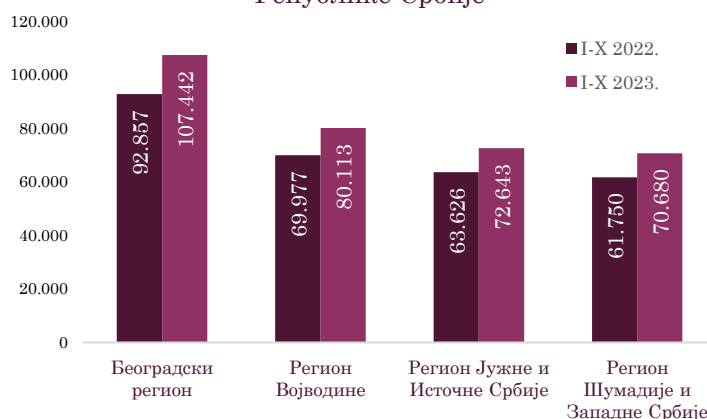
Најниже просечне зараде у Републици Србији, по областима делатности,
јануар - октобар 2023. године (у РСД)

Области делатности	Бруто	Нето
Остале личне услужне делатности	64.858	46.520
Делатност припремања и послуживања хране и пића	64.696	46.939
Прерада дрвета и производи од дрвета, плуте, сламе и прућа, осим намештаја	68.581	49.980
Поправка рачунара и предмета за личну употребу и употребу у домаћинству	71.790	51.406
Производња одевних предмета	73.067	53.281

Просечне нето зараде забележиле су номинални раст у првих десет месеци 2023, у односу на исти период 2022, како на нивоу целе земље, тако и **на нивоу сваког региона** Републике Србије појединачно посматрано. **Највећи међугодишњи раст** просечне нето зараде у периоду јануар - октобар 2023. евидентиран је у **Београдском региону** (од 15,7% мг.), док је **најмањи међугодишњи раст** имала просечна нето зарада **Региона Јужне и Источне Србије** (14,2% мг.).

Једино Београдски регион има већу просечну нето зараду од републичког просека, и то за 26,9% у периоду јануар - октобар 2023. године. Просечна бруто зарада у Војводини за период јануар - октобар 2023. године износи 110.743 динара (за 5,2% мање од републичког просека), а просечна нето зарада 80.113 динара (за 5,4% мање од републичког просека). У поређењу са истим периодом 2022. године, просечна бруто и нето зарада у Војводини забележиле су номинални раст од 14,5%.

Просечна нето зарада по регионима Републике Србије

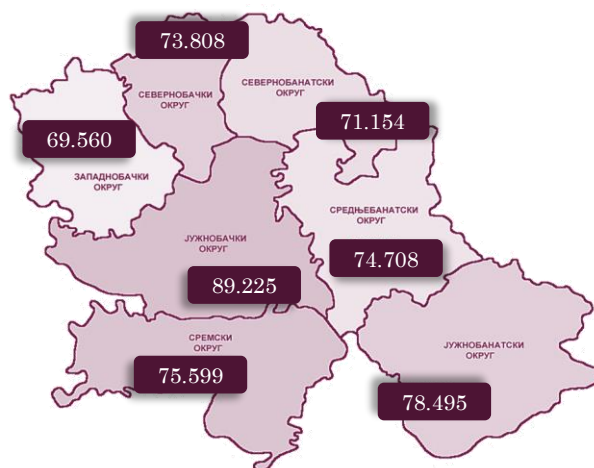

Посматрано по окрузима АП Војводине, **највишу просечну нето зараду** у периоду јануар - октобар 2023. године бележи **Јужнобачки округ** у износу од **89.225 динара**, док је **најнижа просечна нето зарада** присутна у **Западнобачком округу** и износи **69.560 динара**.

У првих десет месеци 2023. године, у свим окрузима АП Војводине је забележен међугодишњи раст просечне нето зараде, а највећи раст је забележен у Сремском округу, од 15,1% м.г. Једино Јужнобачки округ у посматраном периоду бележи нето зараду вишу од војвођанског просека (за 11,4%).

Просечна нето зарада по окрузима АП Војводине, јануар - октобар 2023. године

Посматрано по општинама АП Војводине, у периоду јануар - октобар 2023. године **највишу просечну нето зараду** имао је **Град Нови Сад**, у износу од **99.389 динара** и уједно за 24,1% већу од војвођанског просека, док је **најнижа просечна нето зарада** забележена у **Малом Иђошу**, у износу од **63.571 динар**, која је за 20,6% нижа од војвођанског просека за исти период.

Пет општина са **највишом** просечном нето зарадом у периоду I-X 2023. (РСД)

Пет општина са **најнижом** просечном нето зарадом у периоду I-X 2023. (РСД)

Почев од 1. јануара 2024. године наступила је **Одлука Владе Републике Србије о повећању минималне цене рада**, са **230 динара по часу** на **271 динар по часу**, донета у септембру 2023. године, чиме **минимална нето зарада** сада износи **око 47 хиљада динара**, што чини око 90% тренутне минималне потрошачке корпе.

ИЗВОРИ ПОДАТАКА

1. Републички завод за статистику Републике Србије, <https://www.stat.gov.rs/sr-latn/>;
2. Народна банка Србије, https://www.nbs.rs/sr_RS/indeks/;
3. Министарство финансија Републике Србије, <https://www.mfin.gov.rs/tip-dokumenta/makroekonomski-podaci/>;
4. Национална служба за запошљавање, http://www.nsz.gov.rs/live/dokumenti/statisti_ki_bilteni_nsz.cid667;
5. „Макроекономске анализе и трендови (МАТ)“, Економски институт Београд и Привредна комора Србије, <https://pks.rs/strana/makroekonomske-analize-i-trendovi-mat>
6. Републички хидрометеоролошки завод Србије, <http://www.hidmet.gov.rs/ciril/meteorologija/>;
7. Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Србије, <http://www.minpolj.gov.rs/>;
8. Институт за примену науке у пољопривреди, <https://www.ipn.bg.ac.rs/sr/institut-za-primenu-nauke-u-poljoprivredi/>;
9. Институт за ратарство и повртарство Нови Сад, <https://ifvcns.rs/> ;
10. Продуктна берза Нови Сад, <https://nscomex.com/>.

